

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Proměny identity Hmongů v důsledku migrace

Bc. Nela Kreplová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Diplomová práce

Proměny identity Hmongů v důsledku migrace

Bc. Nela Kreplová

Vedoucí práce:

PhDr. Tereza Zíková, Ph.D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Konzultant:

Mgr. Klára Strohsová

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedeníh pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Poděkování:

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce, paní Ph.D. Tereze Zíkové, Ph.D., za její čas, trpělivost a ochotu při vedení a tvorbě mé práce. Stejně tak bych chtěla poděkovat Mgr. Kláře Strohsové za možnost přínosných konzultací.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 TEORETICKÁ ČÁST	4
2.1 Identita	4
2.1.1 Teorie identity	5
2.2 Migrace	9
2.2.1 Teorie migrace.....	10
2.2.2 Typologie migrace	11
2.3 Hmong.....	13
2.3.1 Historie	15
2.3.2 Kultura Hmongů.....	19
2.3.3 Proměna identity Hmongů v důsledku migrace.....	23
3 PRAKTICKÁ ČÁST	27
3.1 Metodologie.....	27
3.2 Analýza	30
3.2.1 Sebe identifikace - být Hmong	31
3.2.2 Jak se chovat jako „správný“ Hmong	35
3.2.3 Chápání etnické skupiny a národnosti ve vztahu k teritoriu	37
3.2.4 Historie - původ	38
3.2.5 Jazyk	42
3.2.6 Hmongské slavnosti a zvyky	46
3.2.7 Příbuzenství, vztah rodičů a dětí	50
3.2.7.1 Respekt starším.....	51

3.2.7.2 Příbuzenství a klany.....	53
3.2.8 Role genderu.....	55
3.2.9 Náboženství.....	58
3.2.10 Proměna identity.....	61
4 ZÁVĚR	65
5 SEZNAM LITERATURY	68
6 RESUMÉ	72
7 PŘÍLOHY.....	73

1 ÚVOD

„Hmong mean free“ (Gallagher-Thompson, Yeo 2006: 209)

Při slově Hmong si lidé nejčastěji představí film Grant Torino, kde v ději hrají nemalou úlohu přistěhovalců žijících v USA, málokdo si je ovšem spojí s konkrétním etnikem, jenž má kořeny na Asijském kontinentu. Právě s členy tohoto etnika jsem se setkala na své cestě po jihovýchodní Asii v roce 2008. Hmongské ženy v oblasti Sapy, v severní části Vietnamu, se pro své velmi dobré znalosti mluvené angličtiny staly vyhledávanými průvodkyněmi po krajině tamějších hor. Díky jedné z těchto průvodkyň mi bylo umožněno navštívit hmongskou vesnici ležící více v horách, která se nenachází na hlavní trase turistických stezek. Právě zde jsem se skrze vyprávění dívek z vesnice měla možnost okrajově seznámit s hmongskou kulturou a historií.

Tématika Hmongů se stala mým zdrojem zájmu pro následující práce na studiích kulturní a sociální antropologie. Respektive problematika hmongské migrace, která je nedílnou součástí historie Hmongů. Hmongové migrovali nejdříve pouze v rámci jihovýchodní Asie, od sedmdesátých let dvacátého století se migrace rozšířila mezikontinentálně, z jihovýchodní Asie do Austrálie, Evropy a hlavně do Severní Ameriky. Nejvíce Hmongů odešlo konkrétně do Spojených států amerických.

Autoři píšící a zajímající se o problematiku migrace Hmongů řeší u mladší generace, narozené již v novém prostředí, změnu životního stylu odchyloujícího se od tradičních norem. Díky změně prostředí může být jejich hmongská identita ovlivněna majoritní kulturou, ve které se nachází. V důsledku migrace uvnitř i vně států vyvstává problematika možné ztráty identity (Ya po Cha 2010). Hmongové se stěhovali nejen do nových domovů, ale i do nových společností, *„které svými určitými charakteristikami působí a formují identity příslušníků. Zkušenosti získávané během života v těchto místních kulturách formují identitu těch, kdo k ní přináležejí“* (Szaló 2007:108).

Hmongská identita tak byla v důsledku migrace vystavena vlivům odlišných kultur a samotní Hmongové museli určit míru, do jaké se těmto novým kulturám přizpůsobili, nebo vyhradili.

Cílem práce je zjistit, zda v důsledku migrace Hmongů, a s tím spojeným vlivem života v jiném prostředí a v obklopení odlišnou majoritní kulturou, došlo k případné proměně tradiční identity Hmongů, tak jak je vnímána a popsána teoretickými pracemi (Ya Po Cha, Thao, Mottin. aj.). Hlavní otázkou zůstává, kdo jsou Hmongové a které atributy znamenají pro jedince potenciálnost nazývat se Hmong. Díky velké rozptýlenosti Hmongů po světě a působení okolních sil nemůže existovat soubor pravidel a praktik, které by byly doktrínou pro sjednocující představu, co dělá Hmonga Hmongem (Ya Po Cha 2010).

Ačkoli v literatuře nalezneme dvě podobná označení Hmong a Mong, rozhodla jsem se, že v práci bude používán pouze termín Hmong ve smyslu obecné kategorizace Hmongů.¹

V rámci práce byli kontaktováni Hmongové žijící mimo státy Laos, Vietnam a Čína, které považují za centrální území tradičně obývané Hmongy. Výzkumné otázky jsou, do jakých destinací Hmongové odešli a jak se potenciálně proměnilo sebepojetí Hmongů dle determinace zemí. Další výzkumnou otázkou je, zda a jak se případně se liší pohled mladší generace na vlastní identitu od vize rodičů a starších Hmongů. Řešena je i možná transnacionální identita.

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části jsou v první části představeny teoretické koncepty týkající se migrace a identity v obecné perspektivě, z nichž k některým se budu posléze vztahovat v praktické části práce. Následně je čtenář blíže seznámen s Hmongy, jejich

---

¹ Této problematice je věnovaná část v kapitole Hmong.

historií, kulturou a tradicemi, skrze které definují svou identitu. Blíže je také představena migrace Hmongů v rámci jihovýchodní Asie a zejména jejich odchod do Spojených států amerických, kterou právě dávám do kontextu s proměnou identity Hmongů. Navazující praktická část se skládá z metodologie a analýzy širšího souboru dat získaných z rozhovorů s příslušníky hmongské populace v emigraci. Na konci práce se nachází závěrečné shrnutí výsledků výzkumu.

Při zpracování tématu Hmongů jsem využila téměř výhradně (Nožina) odborné monografie zahraniční provenience (Hein, Mottin, Thao, Ya po Cha) a internetové informační zdroje. V případě metodologie a obecných teoretických konceptů týkajících se migrace a identity jsem vycházela jak ze zahraničních (Castles, Corbin a Strauss, Eriksen, Jenkins, Russell, Sollors, Szaló), tak českých (Nožina) pramenů.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Identita

V moderní době je identita utvářena svébytným způsobem, prvky jako globalizace, migrace a historie jsou na sebe vzájemně působící atributy, které působí a ovlivňují identitu a její případnou proměnu (Keohane, Nye 2011: 228-230).

Globalizace je někdy interpretována jako snaha o dosažení universalismu (Šatava 2001: 26) - propojení světa na bázi ekonomické, politické i sociokulturní. Jedním z cílů a výsledků globalizace je zkrátit a propojit vzdálené destinace a šetřit v moderní době tolik důležitý čas (Giddens: 1999: 304). Díky globalizaci bylo dosaženo postupného oslabení hranic států a zároveň započala větší propustnost v rámci sfér dopravy a informací (Šatava 2001: 15). Zároveň společenství, která žila v dlouhodobé izolovanosti, jsou klasifikována a zařazena do sociálních struktur společnosti a států (Cohen, in Sollors 1996: 370). Globalizaci a snaze o splývání do jednotného celku není všemi autory chápána jako pozitivní fakt. Appadurai toto nové homogenizované pole vidí jako hrozbu. Stírání jedinečnosti a hranic nevede dle něj k jednotě, ale naopak podněcuje k násilným formám identifikací různých společenství (2006: 1)². Globalizace byla spouštěcím prvkem, na který jednotlivé národy a etnika reagovala potřebou zdůrazňovat a modifikovat své identity a etnicity. Navzdory původní teze globalizace o sjednocení a komptabilitě tak vzrůstá opětovná tendence být jedinečný, vedoucí k individualitě a osobitosti (Šatava 2001: 29).

Migrace může mít velký vliv na kulturu a společnost (Brettell 2008). Přesídlením do nové země je jedinec i skupina vystavena vlivům jiné kultury, jenž může vést k proměně stálých tradic a jejich každodenních zkušeností.

---

² Online (<http://www.cjsonline.ca/pdf/geoganger.pdf>)

Migrace tudíž zasahuje do minulosti jedince a ovlivňuje i jeho budoucnost. Ovlivňuje nejen kulturní stránku jedince, ale má vliv i na již zmiňovanou každodenní praxi jednotlivce, na jeho aktivity, motivace a pocity (Boyle 1998). Vlastní identita se tak stává nástrojem, jak se jedince či skupina může vyrovnat s novým prostředím (Brettell 2008). K migraci se váže mezigenerační konflikt s přijetím nové a naopak zachování staré identity. Eriksen tvrdí, že s generačním problémem ohledně identity souvisí nutná prvotní ztráta identity v důsledku přijetí nové identity a asimilace v jiném prostředí. Díky ztrátě je možné identitu opětovně nalézt a revitalizovat. První generace lpí na starých tradicích, zatímco druhá přijímá tradice nové, čímž se snaží asimilovat. Třetí generace se ale naopak odvrací od nově přijaté identity a vrací se k původním tradicím první generace (Eriksen 2012: 209-210).

2.1.1 Teorie identity

Termín identita vychází z latinského slova *identitas* (Jenkins 1996: 3), z kořene *idem*, což v překladu znamená stejné. Slovo identita může být užíváno v mnoha významech, například jako termín v matematice nebo filosofii, či v souvislosti s lidmi, zvířaty a věcmi (Gleason, in Sollors 1996: 460, Jenkins 1996: 3).

Termín identita byl v historii dlouho předmětem debat a sporů. Vedly se pře o jeho významu a o jeho spojení s osobností jedince až po úplnou generalizaci a zevšeobecnění v sedmdesátých letech dvacátého století (Gleason, in Sollors 1996: 461-464). V 90. letech byla identita tématem, kterým se zabývalo mnoho oborů. Debaty se vedly na poli antropologickém, sociologickém, v politických vědách i v rámci zeměpisu a psychologie (Jenkins 1996: 7).

K identitě se v průběhu debat vyjádřilo mnoho autorů, kteří ji vidí ve spojení s diskuzemi sociálními, psychologickými, etnickými aj. Například

Jenkins vidí hlavní úkol sociologie a antropologie v úhlu pohledu, ze kterého možné identitu zkoumat. Zavrhuje pohlížet na identitu pouze z jednoho stanoviska, a to každodennosti (Jenkins 1996: 13). Z psychologické perspektivy Eriksen identitu formuluje na bázi esenciálního jádra uvnitř jedince, což v interakci s prostředím jedince vytváří dohromady identitu jednotlivce (Gleason, in Sollors 1996: 468). Sociologický odkaz ve studiu identity spočívá v její sociální determinaci. Identita má být sociálním výtvozem interakcí, s tímto tvrzením souvisí navazující teorie rolí a referenčních skupin (Gleason, in Sollors 1996: 468). Například Devreaux chápe identitu v kontextu jedince versus skupiny, tedy jako způsob, jak si uchovat individualitu v rámci společnosti. Dále se zabývá myšlenkou rozlišení etnické identity a etnického charakteru, který souvisí s vlastním sebepojetím a s tím, co si o mě myslí druzí a co jedince přijímá (Devereux, in Sollors 1996: 387-389).

Jedním z pohledů, s nímž je možné identitu slučovat je etnicita. Kdy se jedná o „*kulturní hodnoty a normy, které odlišují člena určité skupiny od jiných lidí. Za etnickou skupinu považujeme takovou, jejíž členové sdílejí pocit společné kulturní identity, která je odlišuje od jiných skupin v jejich okolí*“ (Giddens 1999: 549).

Eriksen jmenuje čtyři charakteristiky etnicity, na kterých se dle něj shodují mnozí sociální antropologové. Skrze etnicitu skupiny vymezují vztah k ostatním skupinám. „*Etnicita je systematickou komunikací kulturních rozdílů mezi skupinami*“, a že „*etnicita je situační a relační*“, respektive že záleží na okolnostech a vlivech, které působí na sociální kontakty mezi skupinami. Etnicita není měřítkem kulturních odlišností, naopak stojí ve vzájemném vztahu (Eriksen 2012: 102). Barth také nesouhlasí s kulturou, jako vymezením. Není důležité, zda členi etnické skupiny „sdílejí homogenní sadu praktik“, ale že sdílí představy o společné kultuře, tím jsou teprve formulovány hranice, které oddělují různé skupiny (Szaló 2007: 121).

Charakteristika etnické skupiny souvisí s teorií my a ti druzí. Ke vzniku etnických skupin bylo potřeba, aby jedna skupina narazila na hranice druhé, a tím definovaly vlastní skupinu na základě různých specifik, ať už charakteristických, kulturních či pomyslných (Devereux, in Sollors 1996: 397-401). Platí tak jednoduché tvrzení, že člen A je součástí skupiny X a není členem skupiny Y, zatímco člen B je členem skupiny Y a není členem skupiny X (Devereux, in Sollors 1996: 397-406). Z výše uvedeného vyplývá, že identita souvisí s vymezením hranic jedince v rámci skupiny a zároveň skupiny vůči jiným skupinám.

Výraznější projev etnicity se může dát do kontextu se silícím ohrožujícím tlakem. Devereux uvádí příklad na Sparťanech, kteří se zdáli býti více Sparťany v době římské nadvlády (Devereux, in Sollors 1996: 402). Násilí vůči jiné skupině a zároveň pocit ohroženosti a strachu spolu souvisí. Skrze násilí skupina upevňuje a stabilizuje svou identitu a stejně tak funguje i opačný stav, pocit ohrožení. Appadurai tuto svou teorii dokládá na příkladu Rwandské genocidy a dvou proti sobě stojících skupin, Tutsiů a Hutuů v roce 1994 (CJS 2006: 2)

Dalším z pohledů, který můžeme na identitu aplikovat je konstrukce skrze určité atributy, jako například jazyk, teritorium, náboženství a kultura, v níž se jedinec nalézá. Takto získáváme identitu národní či transnacionální aj.

Národní identita je dle Andersona další fází, která navazuje na konec období vlivu nacionalismu. Národ definuje jako „*politické společenství vytvořené v představách, je to společenství ze své podstaty ohraničené a suverénní*“, z čehož vyplývá, že určité společenství je založeno na představě o sounáležitosti jejich členů (Anderson 2008: 19-22). Národní identita může být vázána k teritoriu, může mít své kořeny v historii nebo jazyku. Teritorium hrálo dominantní roli v historii, kdy identita byla spojená s půdou. V moderní době ovlivněné globalizací tato vazba upadá, ale naopak vystupují do popředí hranice státu jako definující faktor. Identita určovaná skrze teritorium je

spojována se státní příslušností, jelikož jsou jeho obyvatelé sjednoceni v rámci konkrétního teritoria. Po dekolonizaci se mnohé skupiny obyvatel definovali jako národ a domáhali se práv vlastního teritoria (Knight 1982: 514-526).

Jedinec nebo skupina se nemusí vyznačovat pouze jednou identitou. Dvojitá identita hraje roli v teorii heterolokalismu³, kterou popisuje jako jednu ze čtyř socio-prostorových teorií v geografii Hardwick. Autoři teorie Zelinsky a Lee heterolokalismus popisují jako způsob etnických skupin, jak si udržet původní identitu, i když se již nacházejí v novém prostředí. Významnou roli zde hrají silné etnické vazby a neustálý kontakt s původním domovem (Brettel, Hollifield 2008: 163).

Specifickou identitou je identita transnacionální. S tou se váže předpoklad odchodu jedince či skupiny mimo zemi svého původu. Migrace souvisí s problematikou imigrantů a koncepcí jejich starého a nového já. Park tvrdí, že tato problematika tkví v imigrantech samotných, a v tom, jak se vyrovnají s novým kulturním prostředím (Park, in Sollors 1996: 165-176). K transnacionální identitě se dále váže také identita mnohonásobná. Ta může být konstituována na základě genderu nebo třídní příslušnosti. Příkladem mnohonásobné identity může být transnacionální společnost, ve které pracují lidé mnoha národností, nebo profesní solidarita mezi kolegy z oboru (Ericksen 2012: 279). Transnacionální migrace se váže ke sdílené příslušnosti, kolektivní myšlence jednotného původu (Szaló 2007: 105), která se dá provázat s myšlenkou o pomyslné společnosti, kde je identita sdílena díky vzdělání, nebo odkazu ve společné historii (Anderson 2008)

---

³ V aj originále heterolocalism

2.2 Migrace

Migrace není novým fenoménem, nýbrž se odehrávala již od počátku historie lidstva. Ve starověku a středověku jsou známé velké migrační pohyby „Řeků, Židů, germánských kmenů, Norů, Turků, Rusů, Číňanů a dalších národů“ (Huntington 2001: 233). Míra migrace se lišila dle období a okolností, někdy klesala, stagnovala, či naopak rostla. Ve dvacátém století se odehrály dvě velké masivní vlny migrace, a to po skončení druhé světové války a v období osmdesátých let (Castles, Miller 2003: 4).

Ve dvacátém století se migrace neboli pohyb obyvatel odehrával nejen v rámci států a regionů, ale také současně i v rámci kontinentů, to jest mezinárodní migraci. Za klasické státy přijímací migranty jsou považovány Spojené státy americké, Kanada, Austrálie a Nový Zéland. Dalšími vyhledávanými místy jsou státy západní a severní Evropy, stejně jako v současné době i státy střední Evropy. Preference cílových destinací se v průběhu historie a v důsledku okolností proměňují. Příkladem mohou být kdysi preferované státy jižní Evropy, které jsou v současné době svědky odlivu svých obyvatel za prací a lepším životem v jiných státech (Castles, Miller 2003: 7).

Pokud bychom se podívali na objem migračních toků, pak dle Huntingtona v roce 1990 na světě přibližně 100 milionů přesídlenců. Dále 19 milionů uprchlíků a celkový odhad nelegálně migrujících se ustálil na přibližně 20 milionech (Huntington 2001: 233). Dle novější statistiky bylo v roce 2000 na světě 175 milionů lidí, kteří žijí mimo zemi svého narození, což činí 2,9 % z celkového počtu obyvatel Země. Očividným důkazem nárůstu počtu obyvatel je srovnání dat z let 1965 a 1990, kdy se počet migrantů zvýšil skoro na dvojnásobek, tedy z přibližných 75 milionů na 120 milionů (Messina, Lahav 2006: 17).

2.2.1 Teorie migrace

V teoretickém vymezení neexistuje jediná platná teorie, která by dokázala zcela a bezzbytku definovat migraci. Migrace je zkoumána a nahlížena skrze mnohé disciplíny a přístupy, od antropologie, demografie, ekonomii přes historii a jiné další vědní obory (Brettell, Hollifield 2008: 4).

Jednou z teorií, která je zmiňována u mnoha autorů, je ekonomická teorie migrace, která se dále dělí na několik teorií, jako je neoklasická, mikro a makro teorie, dvojí pracovní trh. Vliv ekonomického trhu je nesporným, ale tato teorie bývá kritizována pro svou ahistoričnost a individualismus, kdy nebere v potaz jiné faktory (Messina, Lahat, 2006: 31; Castles, Miller 2003: 21-22).

Castles dále charakterizuje teorii historicko-strukturální, migrační teorii systémů a transnacionální teorii. Historicko-strukturální teorie je založena na základě marxistické politické ekonomie. Pracovní migrace se odvíjí od distribuce práce a dochází tak ke stěhování z periferií do center. Migrační teorie systémů je interdisciplinárním přístupem ke zkoumání migrace. Snaží se zkoumat oba konce migrační trasy, tedy místo přijetí i místo odchodu a zároveň pozorovat linii a vztah mezi těmito dvěma místy. Dle teorie existuje mezi těmito dvěma místy vztah a na základě něho se teprve dojde k migrační vlně. Příkladem může být intervence Spojených států amerických ve Vietnamu a následná masivní vlna migrace z Vietnamu, Laosu a Thajska. Teorie systémů tvrdí, že migrace je výsledkem působení mikro a makro struktur, tedy činů samotných migrantů a jednání vyšších institucí. Podobný systém navrhuje i Portes v transnacionální teorii migrace. Transnacionální migraci dělí na shora a zdola, neboli skrze vyšší moc, jako jsou instituce státní a nadnárodní, anebo skrze aktivitu jedinců, migrantů (Castles, Miller 2003: 21-29).

Messina a Lahav k ekonomické teorii přiřazují další dvě kategorie, sociologickou a politickou. Do sociologické kategorie řadí teorie push-pull, teorii sítí a řetězovou migraci, která využívá sociální a finanční kapitál jedinců

již emigrovaných pro nově příchozí. Politické paradigma mělo snahu vysvětlit, jak na sebe vzájemně působí stát a přistěhovalec a tento akt zkoumat z interdisciplinárního pohledu (Messina, Lahav 2006: 31-33).

Specifickým paradigmatem je geografická teorie mezinárodní migrace. Zájem geografů se týká „*prostorových vztahů ve srovnání s etnickými, rasovými a přistěhovaleckými skupinami*“ (Brettel, Hollifield 2008: 161). Geografové neopomíjejí interdisciplinaritu a tvrdí, že veškeré okolnosti mají na migraci vliv (Brettel, Hollifield 2008: 161).

Specifickou teorií je transnacionální migrační teorie, která rozbíjí představu, že k jednomu místu může být vázána pouze jedna kultura. Naopak rozvíjí myšlenku o sdílenosti kultur určitými skupinami, tedy sdílená vědění a praktiky se mohou nacházet na více místech současně. Transnacionální migrační teorie mohla vzniknout díky technologickému vývoji, který usnadňuje a zkracuje vzdálenosti mezi lidmi. Další termín, s kterým operuje transnacionální migrační teorie je spřízněnost. Přistěhovalci jsou pojeni pocitem spřízněnosti a solidarity, která není nutně pouze na bázi příbuzenství (Szaló 2007: 109-110).

2.2.2 Typologie migrace

Migrace znamená pohyb obyvatel na určitém území. V perspektivě překračování hranic států v rámci regionů či kontinentů se migrace nazývá mezinárodní. Obyvatelé odcházející ze svého domovského státu na území jiného státu se v přijímací zemi nazývají imigranti, nebo také přistěhovalci. Obyvatelé odcházející z domovského státu se nazývají emigranti. Tato terminologie se používá v případě dlouhodobé perspektivy, nevztahuje se na krátkodobá období pobytu v zahraničí (Messina, Lahav 2006: 10).

Typy migrací jsou velmi často formované okolnostmi, které k určitému druhu migrace nutí nebo k ní vybízejí. Velmi často mají odkaz v historii a na ni působících okolnostech, které se projevují i v současném světě a budou mít vliv i do budoucnosti.

Současnými okolnostmi, které vedou a zřejmě budou i nadále vést k pohybům obyvatelstva do budoucna, patří problematika neustálého populačního růstu a naopak klesající možnosti obživy. Dalším migračním faktorem je ničení životního prostředí. Území jsou ohrožena například desertifikací, nebo zvýšením hladiny moře, to může v budoucnu vést k masové migraci obyvatel. Specifickým faktorem pudícím k migraci je nedostatek přírodních zdrojů, tento faktor je ovšem nejen problémem demografickým, ale současně také politickým. Dalším migračním podmět je zhoršení životního standartu v zemích třetího světa a celkový vliv globalizace, která představuje lepší podmínky pro pohyb obyvatel (Bade 2005: 418-421).

Souhrnně lze jako důvody podněcující k migraci uvést válečný stav, ekonomické a ekologické podmínky, pracovní poptávku, hlad, perzekuce, nákazy, náboženství, etnické konflikty, populační růst, vládní politiky (Boyle 1998; Castles 2003; Huntington 2001; Messina 2006; Massay and kolektiv in Messina 2006).

Migrace přímo či nepřímo ovlivňuje změny v demografickém rozložení a dále ekonomické, sociální, strukturní a kulturní diversity ve společnosti, čímž de facto ovlivňuje další vývoj celé společnosti (Castles 2003: 2-3).

Jedním ze základních dělení migrace je v kontextu její dobrovolnosti, či nedobrovolnosti (Boyle 1998). Za migraci dobrovolného typu je například považován pohyb obyvatelstva motivovaný ekonomickým faktorem, tedy prací, nebo odchod celé rodiny za příbuzným v imigrantské zemi, či také nelegální odchod motivovaný taktéž finančním ziskem. Lidé hledající azyl, uprchlíci a jinak donucení, například vysídlení, obyvatelé jsou řazeni do kategorie

nedobrovolné migrace (Messina, Lahav 2006: 10). Migrovat může nejen skupina, ale v současnosti i mnohem častěji jednotlivec. Častou formou migrace je takzvaná řetězová migrace, kdy do zahraničí odejde první jedinec či menší skupina, za kterou postupně přichází další jednotlivci nebo skupiny (Messina, Lahav 2006: 32).

Motivy migrace bývají dle různých autorů odlišně definovány. Například Sarah Collins navrhuje migraci kategorizovat podle dobrovolnosti a podle důvodů. Migrace je tak dle ní motivována politickým aspektem a dobrovolným či nedobrovolným pohybem. Případně je hlavní motivací ekonomický aspekt a pohyb obyvatel je opět buď dobrovolný, nebo nedobrovolný (Messina, Lahav 2006: 11).

Messina ve své knize spíše upřednostňuje rozdělení motivů migrace na pracovní, nebo opětovného setkání s rodinou v přijímající zemi, kde se předpokládá již předešlý odchod jednoho či více členů z rodiny. Dále na migrace způsobenou násilnými a humanitárními okolnostmi a v neposlední řadě migraci ilegální (Messina, Lahav 2006: 11).

2.3 Hmong

V odborné literatuře se lze setkat s názvem Hmong/Mong, označujícím jak odlišné skupiny, tak jako synonymum.⁴

Hmongové jsou obecně řazeni do skupiny Miao (Ya Po Cha 2010: 8). Terminologie a kategorizace Hmongů (a také Mongů), je ovšem daleko složitějším a spornějším počinem.

Terminologie pojmenování etnické skupiny Hmong a Mong je velmi bohatá. Hmongové jsou též známí pod pojmy Mong, Miao, Meo, či celými

---

⁴ V práci je používán shrnující označení Hmong.

jmény MongLeng (MoobLeeg) či HmoobDawb, což odkazuje k jednotnému původnímu názvu obou skupin, tedy jménu Miao (Olson 1998: 228). Tyto pojmenování mají svůj smysl nejen v historickém kontextu, ale zároveň také pro rozlišení skupin samotných Hmongů a Mongů.

Historické označení Miao je čínského původu, a může být přeloženo jako barbarský (Thao 1999: 3). Smysl pojmenování je možné odvodit z historického kontextu a vztahu čínských obyvatel k Hmongům, který byl skoro po celou epochu jejich soužití na čínském území velmi nepřátelský. Termín Miao může dále souviset se slovem Meau, což je annamské⁵ označení pro kočku. Dalším čínským označením je termín Mong-tse, který připodobňuje hmongský jazyk ke kvílení či nářku hyen (Thao 1999: 3). Pojmenování Meo je známé a používané v Laosu, Vietnamu a v Thajsku (Mottin 1980: 20).

Většina z výše uvedených pojmenování mají všechna negativní konotace. Jediné pojmenování bez hanlivých konotací jsou ta, která sami Hmongové používají, tedy Mong a Hmong. Tato označení referují ke skupinám, na které se Hmongové dělí, tedy na Hmongy, takzvané bílé a na Mongy, modré. Od modrých se kdysi ještě odštěpila skupina Hmongů zelených, kteří byli osočováni z praktikování kanibalistického kultu⁶ (Thao 1999: 3). Bílí a modří Hmongové se od sebe liší kulturně a jazykově přibližně na 30 % (Thao 1999: 3). Tyto dvě skupiny se v historii neustále mísily skrze manželství, ale přesto si dokázali zároveň zachovat své odlišné charaktery (Thao 1999: 109).

Někteří autoři velmi striktně oddělují tyto dvě skupiny a odmítají spojení Hmongů a Mongů jako jedné skupiny, stejně jako spojení Hmongů bílých a zelených (Thao, Yang 2004: 1-20).

---

⁵ Annam byl region a království v centrálním Vietnamu ovládané Čínou v období 1. stol. př.n.l. do 939 n. l., online (<http://www.thefreedictionary.com/Annamese>), 14. 3. 2013.

⁶ Z výpovědí respondentů vyplynulo, že to je spíše legenda a pomluva, než realita. Podobná legenda platí o dalším klanu Hmongů, kde prý kdysi pojídali své prvorozené syny (muž, 36 let, USA).

Není zcela jisté, do jaké jazykové skupiny jazyk Hmongů patří, ale jeden z obecných závěrů je, že hmongský jazyk je podskupinou velké sino-tibetské jazykové rodiny (Thao 1999: 106) a druhý, že patří do skupiny hmong-mienských jazyků.

Historie hmongského jazyku je přisuzována k pre-sinotickým jazykům. Tento fakt je důkazem o stáří hmongského etnika. Lidé Miao byly dle písemných důkazů z Číny v kontaktu s dynastiemi Šang a Čou (Thao 1999: 106), které vládly v rozmezí období od sedmnáctého století př. n. l. až do poloviny třetího století našeho letopočtu (cca 250 n. l.) (Fairbank 1998: 497-498).

Hmongský jazyk se po celá staletí předával z generace na generaci orální tradicí, až do dvacátého století neměl psanou formu. Písmo bylo vytvořeno až v roce mezi lety 1951 - 1953 (Gallagher-Thompson, Yeo 2006: 213) křesťanskými misionáři, kteří tak chtěli napomoci konverzi Hmongů ke křesťanství a chtěli jim přeložit Bibli (Thao 1999: 107)

Hmongskému dialektu, který se liší u modrých (zelených, HmoobNtsuab, HmoobLeeg) a bílých Hmongů (HmoobDawb), dávají někteří autoři do přirovnání s angličtinou a její odlišností v rámci britské a americké verze (Thao 1999: 3). Rozdíl je v hláskování a výslovnosti některých slov. Různost písemné formy je přisuzována výskytu Hmongů po celém světě. Spolu s teritoriálním vlivem se během 60 let projevil i vliv jiných jazyků, jako mandarínská čínština, laoština a francouzština spolu s angličtinou (Thao 1999: 108-109).

2.3.1 Historie

Neexistuje žádný písemný dokument dokazující stáří Hmongů, pouze lidové příběhy, náboženské rituály a orální historie jsou svědky jejich dlouholeté

tradice. Větší důkazy o hmongské historii se objevují až v pozdějších staletích (Ya Po Cha 2010: 7). Jistým důkazem o stáří hmongského etnika je hmongský jazyk, který patří do sino-tibetské jazykové rodiny a je datován do 1300 př. n. l. (Thao 1999: 18).

Hmongové jsou starobylou civilizací, dle některých autorů je datovaná zhruba do období tři tisíce let před naším letopočtem (Ya Po Cha 2010: 8, Thao 1999: 35). Stejně tak původ Hmongů je nejistý, Thao shrnuje čtyři teorie od různých autorů. Mezopotámská teorie od Savina předpokládá příchod Hmongů z Pamiru, území dnešní Sýrie a Iráku. Eicked navrhuje jako země původu Indi, Barmu a Tonkin, zatímco Larteguy Hmongy zasazuje na území kolem Bajkalu v Rusku. Nejčastější a nejvíce uznávanou (Mottin, Bertratzik, Graham, Ya Po Cha, Trueba aj.) možností je teorie původu v Číně (Thao 1999: 29-32).

Čínskou teorii původu podporuje i spjatost Hmongů s čínskou historií. Hmongové žili v těsném kontaktu s čínským obyvatelstvem, které bylo po většinu času jejich hlavním nepřítelem. Čínské vládnoucí dynastie buď Hmongy ignorovala, nebo, a to mnohem častěji, se neustále snažily hmongské obyvatelstvo buď podrobit, nebo zlikvidovat (Ya Po Cha 2010: 8).

Dle hmongské tradice jsou Hmongové přímými potomky miaoského krále Chi You (Txiv Yawg), jenž byl mýtickým vládcem království Jiuli ve kterém žilo přes 81 různých klanů. Tento vládce byl poražen jeho úhlavním nepřítelem, Huang Diem, který obyvatele království vyhnal (Ya Po Cha 2010: 8). Tak se Hmongové, jako jedni z klanů dostali do jižních částí Číny, kde založili království San Miao trvajícím přibližně tisíc let (Ya Po Cha 2010: 9).

Po mnoho století probíhalo střídavé období válek a menšího a většího vlivu čínských monarchů nad Hmongy. Důležitými mezníky v historii Hmongů jsou vlády dynastií Ming a Qing. Za vládnoucí dynastie Ming ve čtrnáctém století byli Hmongové tvrdě utiskováni za rebelie, proto byli nuceni se uchýlit

do horských oblastí, kde se museli přizpůsobit tvrdým přírodním podmínkám. Nicméně díky novému izolovanému prostředí dosáhli vlastní autonomie a pocitu svobody, který je pro Hmongy klíčový. V sedmnáctém století našeho letopočtu se po nástupu dynastie Qing se situace Hmongů značně změnila (Hein 2006: 60). Jejich svobodný způsob života byl narušen odváděním pravidelných (a vysokých) daní, které nemohli nikdy zaplatit. Trestem bylo vysídlování, pálení vesnic, ničení úrody. Trestáni byli jednotlivci i celé vesnice (Ya Po Cha 2010: 9-12). V tomto temném období čínských dějin byly zmasakrovány a vyhlazeny mnohé etnické menšiny. K roku 1737 zemřely desetitisíce Hmongů (Ya Po Cha 2010: 13). To bylo hlavním stimulem pro první hromadný odchod Hmongů z Číny. Hmongové se snažili bránit čínským útokům a na znamení odporu dokázali vést mnoho úspěšných bojů a válek. Jejich technologie a zbraně se ovšem nemohli rovnat modernějším zbraním, jako byly kanóny a pušky, kterými čínská vojska disponovala (Ya Po Cha 2010: 14). Hmongové proto prchali do sousedních zemí, do severní části Vietnamu a severní části Laosu (Nožina 2010).

V devatenáctém století, kdy došlo k druhé velké vlně odchodu Hmongů do jihovýchodní Asie. Opět především do Vietnamu a Laosu, kde se usídlili v neobydlených částech vrchovin a hor. Tam se Hmongové mohli navrátit ke svému původnímu způsobu zemědělského života a až do příchodu francouzského kolonialismu zažili na chvíli období klidu (Ya Po Cha 2010: 15).

Dvacáté století se pro Hmongy v jihovýchodní Asii nijak nelišilo od předchozích staletí. Odehrálo se ve znamení válek a útlaku. Ač se proti francouzskému kolonialismu v Laosu a Indochíně opět rozhořely vzpoury hmongských obyvatel, paradoxně se ve francouzsko-japonské válce mnoho Hmongů postavilo na stranu Francouzů. Ti poprvé za hmongskou historii, začali dobrovolníky z řad Hmongů vzdělávat a poté je nasazovali do francouzských řad (Nožina 2010). Za vietnamské války se Hmongové opět postavili na stranu Západu, kdy bojovali za Spojené státy americké. Hmongští dobrovolníci byli opět vycvičeni a ozbrojeni a díky jejich zkušenostem

s životem v těžkém terénu vysokých hor a v tropickém vlhkém pásmu, byly jejich doménou zejména náročné záchranné akce. Sami Hmongové to brali jako způsob, jak se aktivně podílet na ochraně obraně svých domovů a zároveň od Američanů získali slib. Dohoda mezi Hmongy, v zastoupení legendárního generála Vang Paa, a Američany byla, že když se Hmongové postaví na stranu USA, oni je nechají po válce svobodně žít, a když válku prohrají, postarají se Američané o to, aby Hmongům nebylo ublíženo komunistickým režimem (Ya Po Cha 2010, Nožina 2010).

Hmongská participace na straně Západu nebyla vždy jednoznačná a absolutní, někteří Hmongové nacházeli své místo i na straně rozmáhajícího se komunismu, například v Laosu pod komunistickou stranou Fai Da Lao (Ya Po Cha 2010: 16). Přesto byla spíše většina komunistickým režimem donucena spolupracovat a bojovat proti Západu, čímž se častým jevem stalo střetnutí bratra s bratrem v boji. Základem této diversity, kdy se Hmongové objevovali a bojovali na obou stranách, byla již zmíněná Japonsko – francouzská válka. Francouzi ve snaze udělat si z Hmongů komplice, dala Hmongům určitou samosprávu. Ovšem místo aby zvolila tradiční vůdčí klan, zvolila jeho opozici. Tím se rozhořel spor mezi samotnými Hmongy, kteří vytvořili opozice na jedné straně s Japonci a poté s komunisty a na straně druhé s Francouzi a poté s Američany (Nožina 2010: 150-151).

Obecně ale už z hlavní charakteristiky Hmongů vyplývá, že chtějí být volní, tedy bojovali proti komunistickému režimu, a když to již nebyla možné, utíkali dále na jih, do Thajska, hlavně v průběhu padesátých let (Ya Po Cha 2010: 17). Druhá velká vlna nastala po ukončení vietnamské války v roce 1975, kdy se k moci v Laosu definitivně dostala komunistická strana. Thajsko se stalo hlavním uprchlickou destinací, kam prchali Hmongové z Vietnamu i Laosu. Kvůli hmongské participaci na válce ve Vietnamu i v tajné válce, byli Hmongové prohlášeni za nepřátele státu. Proto masově utíkali právě do Thajska, odkud bylo pro Hmongy možné se dostat mimo jihovýchodní Asii, nejčastěji do Spojených států amerických. Jak bylo výše uvedeno, destinace

Spojených států nebyla náhodná, Američané se pomocí různých agentur a sponzorů snažili opravdu pomoci Hmongům v uprchlických táborech dostat se mimo jihovýchodní Asii.

2.3.2 Kultura Hmongů

Základní jednotkou sociální struktury Hmongů je rodina patrilineárního charakteru. Rodina je patrilokální a patriarchální (Nožina 2010: 20). Rodina se odkazuje k jednomu domu, kde žije několik generací dohromady (Thao 1999: 24). Každá rodina doufá v narození minimálně jednoho syna, který ponese jméno rodiny a postará se o starší rodinné příslušníky. Dcery nesou rodinné jméno a patří do rodiny pouze do svatby. Platí pravidlo exogamie (Gallagher-Thompson, Yeo 2006: 211), ženy se vdávají mimo vlastní klan a přijímají novou rodinu a jméno dle klanu ženicha. Zpřetrhání svazku platí i za případu rozvodu páru, i tak již nadále náleží ke klanu bývalého manžela. Dcery nepřispívají a nenesou jméno klanu, bez syna nemůže rodina ani přispívat do záležitostí klanu, ani v klanu více participovat (Ya Po Cha 2010: 22-24). „*Když je muž mladý, lidé ho respektují pro jeho otce, když se stane dospělým, lidé ho respektují kvůli jeho synu*“⁷ (Ya Po Cha 2010: 24).

Fungování rodiny je založeno na dělbě práce. Nejstarším je projevována nejvyšší úcta pro jejich věk a s tím spojené zkušenosti. Povinnost starat se o starší členy rodiny přísluší nejmladšímu synu (Ya Po Cha 2010: 23). Každý člen rodiny je povinován přispívat k blahobytu a fungování rodiny (Thao 1999: 11). Rozdělení prací v hmongské rodině souvisí s genderem. Jak již bylo výše naznačeno, ženy nesou menší roli ve veřejném životě. Jejich role v rodině je spojena s domácími pracemi a udržováním tepla domova, zatímco chlapci jsou podporováni v rozvoji a vzdělání. Od žen se tradičně očekávaly jiné cíle

---

⁷ Překald z anglického originálu: “*When a man is young, people respect him because of his father and when he is old people respect him because of his son*“

než od mužů, ale v současnosti do tradičního schématu zasahuje vliv moderních majoritních společenství a odlišnost destinací (Ya Po Cha 2010: 25-26). Stejně tak není jisté, zda se stále mezi Hmongy udržela polyginní tradice, která se často neshoduje s legislativou přijímacích zemí (Nožina 2010: 20). Příbuzenství u Hmongů je založeno na bázi dvou faktorů. První možností je příbuzenský vztah po krvi, narození dítěte otci, nebo po jménu; Hmongové se stejným příjmením se považují také za příbuzné, jsou vzájemně propojeni a jejich vztah je založen na solidaritě a nezištné pomoci (Hein 2006: 60).

Rodiny jsou součástí většího celku, klanu. Dle mýtu pocházejí Hmongové z osmnácti klanů. Dle tradice hmongský pra-pár kdysi přežil katastrofu a spolu počal potomka o velikosti dýně a tvaru vejce, které se rozpadlo na osmnáct kusů.⁸ Ty byly rodiči zakopány do různých druhů půd a tak vzniklo několik klanů, které se do sebe liší typem zemědělské obživy (Hein 2006: 60).

Klan má praktickou funkci, udržovat sociální kontakty, ekonomicky zabezpečovat a zajišťovat náboženskou tradici a realizovat rituály (Thao 1999: 24). Dle tradice jsou známé jména osmnácti klanů „*Chang, Cheng, Chue, Fang, Hang, Her, Khang, Kong, Kue, Lee, Lor, Mona, Pha, Thao, Vang, Vue, Xiong a Yang*“ (Gallagher-Thompson, Yeo 2006: 211), ale v současnosti je používáno pouze dvanáct klanových jmen. Klan si volí jednoho vůdce, který zastupuje klan před dalšími klany a zároveň řeší spory uvnitř vlastního klanu (Hein 2006: 60).

Politická struktura Hmongů se odkazuje na podobu hierarchií struktur z hmongské historie. Thao uvádí, že mezi lety 400 n. l. až 900 n. l. bylo hmongské území královstvím rozděleným na menší knížectví, kterým vládly různé klany. Moc byla decentralizovaná, ale včele celého systému stál monarcha, král se symbolickou absolutní mocí (Thao 1999: 14).

---

⁸ Dle některých zdrojů pouze na 12 kusů, mezi samotnými Hmongy v tomto nepanuje shoda.

Základní jednotkou, na které stojí celá sociální i politická struktura je rodina. Za rodinu je volen jeden vůdce, který reprezentuje rodinu v klanu. Stejně tak i klan má jednoho představitele, který zastupoval svůj klan ve vesnici, či městě. Za město a vesnici je dále volen další representant, který je členem sněmu za region. A nejvýše stojí takzvaný „šéf“, za určitý region (Ya Po Cha 2010: 180). Hmongové jsou velmi uzavřená skupina, která preferuje řešit vlastní problémy v rámci hmongských klanů, vhodné je použít citaci Ya Po Cha „čínská medicína, čínský způsob, hmongská medicína, hmongský způsob“⁹ (Ya Po Cha 2010: 185).

Velkou mocí disponují také starší a duchovní vůdci, kteří vedou lid v otázkách duchovních a spirituálních. Duchovní vůdci hrají dominantní roli v otázkách léčitelství, a dokáží udržet rodiny a klany pohromadě tragédii navzdory (Ya Po Cha 2010: 181,186).

Zvyky a tradice nejsou pro všechny Hmongy jednotné. Jsou ovlivněny kulturní a geografickou diversitou. Neexistuje písemný či jiný důkaz, které tradice jsou převzaté a které původní (Ya Po Cha 2010: 47).

Pro všechny Hmongy by mělo být společné patriarchální uspořádání světa, dominantní postavení muže a genderové rozdělení rolí. Pro ženy platí zvláštní pravidla chování ve společnosti mužů, během stolování, volnosti pohybu, i v dalších otázkách spojených s tabu tělesnosti (Ya Po Cha 2010: 33-40).

Mezi tradiční zvyky se řadí oslavy Nového roku, který připadá na jiný den, než je zvykem západní civilizace. Vychází na konec listopadu, nebo začátek prosince. S tímto zvykem se pojí hostina a ceremonie preventivního vymytání zlých duchů z domů. Dalším svátkem je zahájení nového zemědělského roku v období května (Ya Po Cha 2010: 48-62).

---

⁹ Přeloženo z anglického originálu: „*Chinese medicine Chinese boil, Hmong medicine Hmong boil*“.

Změna jména chlapce, související s přechodovým rituálem povýšení chlapce na muže, je velkou událostí v každé rodině i klanu. Nejčastěji se pojí tento akt s manželstvím, kdy chlapec požádá o dívku a tím se stane mužem a získává nový status v rodině i klanu. Jeho nový tchán je pozván a vybírá muži nové jméno, na místo jeho dětského jména, které získal při narození (Ya Po Cha 2010: 62-63).

Duchovní stránka v hmongské kultuře je velmi silně propojena s morálkou a zdravím jedince. Etika je jedním z hlavních pilířů života Hmongů. Jakákoli špatnost, kterou jedinec způsobí, se odrazí na jeho fyzickém těle. Mezi zakázané a za vysoce neetické chování je považováno například lež, krádež, vražda, špatné chování a neposlušnost vůči starším, či úmyslné poškození majetku druhého (Ya Po Cha 2010: 135).

Hmongské náboženství je tradičně spojováno s animismem, vírou v duše předmětů živých i neživých, a vírou v duchy předků. Svět, každý předmět i člověk je uvnitř složen z harmonického stavu zlých a dobrých duchů. Při správném chování jedince jsou zlé a dobré síly v rovnováze, ale při špatném jednání převáží moc zlých sil a jedinec je ohrožen nemocí či dokonce smrtí (Ya Po Cha 2010: 131-139). Propojenost psychického s tělesným může být odkazem vlivu buddhismu. Reinkarnace je silným prvkem v hmongské víře. Jedinec se musí chovat dobře, aby se mohl navrátit na nebesa k duchům svých předků, odkud může být znovu narozen na svět, nejlépe v rámci svého původního kmene (Hein 2006: 68). Strach je hlavním prvkem v náboženském světě Hmongů. Jedinec musí být neustále na pozoru před zlými duchy, před špatným chováním, před ztrátou duše. Se strachem se pojí pověřivost a obětní rituály na usmíření zlých duchů (Thao 1999: 10-11). Obvyklé je praktikování každodenních rituálů (Trueba, Jacobs, Kirton 1990: 24). Hmongové by se měli vyvarovat skládání i přijímání komplimentů, což opět souvisí se strachem ze zlých duchů (Ya Po Cha 2010: 32-33).

Hmongská víra a rituály s ní spojené nejsou nikde pevně zaznamenány. V hmongském náboženství chybí vysoce postavení duchovní vůdci, vůdčí knihy či místa k provádění víry, jako jsou v křesťanském světě papež, Bible a kostely. Duchovním vůdcem je otec rodiny, vůdce klanu, či rada starších (Ya Po Cha 2010: 131). V této myšlenkové perspektivě je možné chápat hmongský dům jako svatyni a rodinu za učitele a nositele víry.

Ve dvacátém století se hmongské náboženství dostalo do styku s křesťanstvím, a díky misionářské činnosti v jihovýchodní Asii mnoho Hmongů, i z jiných kmenů, konvertovalo ke křesťanství (Trueba, Jacobs, Kirton 1990: 33).

2.3.3 Proměna identity Hmongů v důsledku migrace

Migrace lidí na asijském kontinentu má základ již v rané historii lidstva a v různé intenzitě pokračovala až do období moderních dějin. V novodobé historii probíhala migrace v několika vlnách. Na významu nabyla v době kolonialismu, kdy bylo obyvatelstvo masově přemísťováno a bylo využíváno jako levná pracovní síla. Od dvacátého století se migrace obyvatel neodehrávala již pouze v rámci asijského kontinentu, ale stala se mezikontinentální. Mezi druhou světovou válkou a osmdesátými léty dvacátého století byl pohyb obyvatel relativně nevýznamný, až na dvě výjimky, v podobě redistribuce indického obyvatelstva v roce 1947 a migrace kvalifikovaných dělníků z Filipín, Jižní Korey, Taiwanu a Indie do Spojených států amerických v šedesátých letech (Massey a kolektiv 2008: 160). Třetí velkou vlnou byla migrace v jihovýchodní části Asie na konci sedmdesátých let, kdy na kontinentu probíhaly válečné konflikty. Válečný stav měl za následek mnoho uprchlíků utíkajících nejen před samotnou válkou, ale i před politickými režimy, které obyvatelstvo svých zemí perzekvovaly. Jedněmi z těchto perzekuovaných a utlačovaných etnických skupin jsou i Hmongové,

kterým v důsledku jejich participace na straně západu ve dvacátém století, hrozilo ze strany vítězných monunistických režimu násilné perzekuce.

Migrace je a bude nedílnou součástí hmongské historie a sami Hmongové jsou velmi hrdí na svůj historický odkaz. Zároveň jsou Hmongové tradičně nahlíženi a vnímáni jako lidé bez státu. Oni sami svou bezstátnost chápou jako jeden z prvků, jenž tvoří jejich identitu. Teorie o původu Hmongů se velmi liší jak mezi samotnými Hmongy, tak mezi odborníky. Jediná teorie, na které se shoduje většina z obou skupin, odborníků i Hmongů, je, že pocházejí z asijského kontinentu.¹⁰ Postupně se usazovali nejprve v rámci čínského území, kde nejprve odcházeli z centrálních nížinných oblastí a přemísťovali se do vysoce položených míst na jihu státu. Později v období novověku migrovali přes hranice Číny na území dnešního Laosu a Vietnamu. Ve dvacátém století v důsledku francouzské kolonizace a pozdější americké vojenské aktivity byli nuceni odejít do uprchlických táborů v Thajsku. Z Thajska probíhala od osmdesátých let masová vlna migrace do Spojených států amerických. Další Hmongové odešli do Austrálie, Kanady, Francouzské Guiney a do některých států Evropy, jmenovitě do Francie a Německa. V současnosti se ve světě nachází asi osm až dvanáct milionů Hmongů (Ya Po Cha 2010: 17).

Při příchodu Hmongů do Spojených států amerických byla taktikou imigrační vlády příslé Hmongy rozmístit do různých států, nenechat je v jedné velké komunitě pouze v jednom státu. Tímto byly narušeny jejich příbuzenské a sociální vazby, které vedly k masovému přemísťování Hmongů, kteří odmítli žít odloučení od hmongské společnosti. Nejvíce přistěhovalců přicházelo do čtyř konkrétních států, Kalifornie, Wisconsinu, Massachusetts a Minnesoty. Po hlavní migrační vlně, která se odehrála mezi lety 1974 a 1982, se nacházelo v roce 1982 téměř pět milionů Hmongů v Číně, necelých 400 000 Hmongů bylo v Thajsku a Vietnamu, 165 000 v USA a 7000 Hmongů ve Francii.

---

¹⁰ Viz kapitola historie Hmongů

V menším počtu Hmongové odešli také do Francouzské Guyany, Kanady a Austrálie (Thao 1999: 9-10).

V teoretickém zakotvení konceptů a druhů migrace jsou Hmongové zařaditelní dle některých z těchto teoretických rámců. Hmongy je možné zařadit do kategorie obětí války a nuceného exilu, kteří byli také vystaveni etnické persekuci. Do dvacátého století migrace Hmongů spadá do nucené nedobrovolné migrace z důvodů vnějších tlaků, kterými byli politické mocnosti. Na přelomu devadesátých let dvacátého století a počátku jednadvacátého století se nicméně tento status proměňuje a mezi příčinami migrace lze teoreticky nalézt i ekonomické¹¹ a sociální faktory.

Problematika identity se týká nejen přímých imigrantů, ale potýkají se s ní i jejich potomci, jejich další generace (Eriksen 2012). Děti hmongských přistěhovalců čelí ještě většímu nebezpečí ztráty vlastní hmongské identity. Tato nová generace, které se již narodily do nové kultury, mohou svou původní identitu zachovat pouze pomocí tradic, jazyka a vzdělání (Šatava 2001; Vertovec 2010). V současné době novým nepřítelem Hmongů není již žádná utiskující ideologie či politická moc, ale naopak všeobecné vzdělání v nových domovinách, které se v menší či větší míře snaží o asimilaci Hmongů (Ya Po Cha 2010: 16). S tím zároveň souvisí možnost problému ztráty kulturní tradice, životní filosofie a identity Hmongů. Je na nich samotných, zda se budou hlásit k identitě nové, či původní, nebo budou mít identitu mnohonásobnou (Vertovec 2010). Szaló (2007: 114) k tomuto říká, *„transnacionální identity odhalují možnost souběžnosti dvou či více domovů a dvou či více národních identit“*.

Jedním z prvků, jak si podržet vlastní identitu, je vzájemná spřízněnost, ve které se odehrávají vztahy reciprocity a solidarity, *„které nejsou limitovány*

---

¹¹ Tato se vyskytuje pouze v odborných textech, samotnými respondenty nebyla potvrzena, respektive byla odmítnuta.

hranicemi národních států“ (Szaló 2007: 112). Tato pospolitost může být v rámci celého světa sdílena a přenášena různými faktory.

Jak již z výše uvedeného vyplývá, migrace je nedílnou součástí hmongské historie a má velmi silný vliv pro formování hmongské identity. Dle tradičních teorií by se Hmongové měli prezentovat určitou životní filosofií, jiným pohledem na svět a zároveň by měli splňovat jisté charakteristiky, skrze které se mohou identifikovat jako Hmongové. Hmongové a jejich způsob života a praktiky se liší dle prostředí, ve kterém žijí, ale Hmong zůstává Hmongem neohledně na tom, kde žije.

Hmongské charakteristiky, které by se neměly měnit časem ani místem, je skromnost a pokora, a již zmíněná silná pověrčivost. Stejně tak odkaz k jednotné minulosti o původu z Číny a historické tradici existence bez vlastního státu. Znalost alespoň mluvené formy hmongského jazyka anebo některého z jeho dialektů. Z hlediska duchovního pak víra v duchy předků a animismus. Dále pak dělba práce v rodně a genderové rozdělení rolí, participace v rodině a klanu, udržování příbuzenských svazků a dodržování pravidel patriline. Hmongové se vyznačují patrilinearitou a virilokalitou usedlostí (Trueba, Jacobs, Kirton 1990: 22).

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Metodologie

Cílem práce je zjistit a případně porovnat potenciál proměny hmongské identity v důsledku migrace, a jak se tato proměna projeví na mladší generace imigrantů. Jelikož data pojednávají o pocitech lidí a způsobu percepce vlastního života respondentů, jejich chování a vztahů, byl výzkum proveden na základě kvalitativní metody (Strauss, Corbin 1999: 10). Právě ta je vhodná pro uchopení individuálních a vztahových konotací k danému tématu, na rozdíl od metod kvantitativních, jež by sice poskytly možnosti pro zpracování většího vzorku populace, nemohly by ovšem zachytit její partikulární rysy.

Postup práce započal základním nastudováním literatury týkající se hmongského etnika, jejich historie, kultury a jejich způsobu života. Z těchto znalostí byl vystavěn základní set atributů, skrze které je hmongská identita tvořena. Tento set sloužil jako základ pro seznam otázek (Russell 2006: 212), Ty byly využity pro sestavení osnovy polostrukturovaných rozhovorů. Otázky byly sestaveny v mateřském jazyce a přeloženy osobou s překladatelskou zkušeností.¹²

Z důvodů geografické vzdálenosti destinací respondentů, Hmongů, proběhly rozhovory pomocí sociálních sítí, zejména díky telekomunikačnímu programu Skype. Rozhovor, který neprobíhá „face to face“ je považován za stejně validní (Dillman, in Russell 2006: 261). Při některých rozhovorech byla využita webkamera, ale zaznamenávaná byla pouze zvuková stopa pomocí nahrávacího programu Tapur. Struktura rozhovorů se v průběhu výzkumu příliš nezměnila, pouze byl dle prvotních zkušeností kladen intenzivnější důraz na některé otázky a jejich detailnějšího rozšíření. Rozhovory byly následně přepisovány pomocí programu F4, ale kódovány byly již manuálně. Použitý

---

¹² Rozhovory proběhly v anglickém jazyce. Respondenti, až na dvě výjimky z Thajska, vyrostli v USA a jejich angličtina je rodilá.

způsob kódování byl otevřený typ (Strauss, Corbin 1999: 42-48). Údaje z rozhovorů byly rozepsány na nejmenší části a pak kódovány, z těchto kódů vznikaly kategorie, které byly různě pojmenovány a dány do vzájemného vztahu s ostatními kategoriemi, čímž vznikly finální sety¹³ výzkumu. Tyto výstupy analýzy posloužily k propojení s výše uvedenými teoriemi, díky čemuž mohla vzniknout tato práce.

Výběr vzorku proběhl pomocí otevřeného kódování (Strauss, Corbin 1999: 135), tedy respondenti byli vybráni náhodně. Respektive sami respondenti se dobrovolně přihlásili k participaci na výzkumu po přečtení mé žádosti o pomoc s výzkumem. Tato žádost byla vyvěšena na mnohé internetové stránky a sociální sítě¹⁴. Výzkumu se nakonec zúčastnilo sedm mužů a sedm žen, ve věku od čtrnácti do třiceti sedmi let.¹⁵ Tato dobrovolná participace může být limitem práce, jelikož účastníci výzkumu vstupovali do šetření vlastním aktem přihlášení, což eliminovalo jedince, kteří by se mohli objevit jinou cestou. Jejich dobrovolné přihlášení již směřovalo k tomu, že chtějí a budou odpovídat na otázky, což bylo výhodou, ale zároveň problémem, nebylo tak možné porovnat odpovědi těch, kteří by tolik mluvit nechtěli. Z celkového počtu čtrnácti respondentů pochází dvanáct dotazovaných ze Spojených států amerických a dvě respondentky z Thajska. Respondenti ze Spojených států pocházejí ze čtyř států, do kterých byli původně v průběhu migračních vln v sedmdesátých a osmdesátých letech Hmongové umístěni, z Kalifornie, Wisconsinu, Massachusetts a Minnesoty. Sedm respondentů uvedlo, že jejich rodina žije asimilovaně, mimo hmongskou komunitu, ale někteří z nich s ostatní hmongskou populací udržují stále kontakty, hlavně s příbuznými. Šest respondentů uvedlo, že jejich rodina žije v uzavřené hmongské skupině. Respondentky z Thajska uvedly, že ony a

---

¹³ Pojem set jsem použila jako označení nad-kategorie, která zastupuje více kategorií.

¹⁴ Kontakty na webové stránky: Facebook, Twitter, neziskové organizace, stránky hmongských blogerů, redakce Hmong journal (online hmongský časopis), sportovní kluby, křesťanské hmongské instituce, orgnizace podporující hmongský nezávislý film aj.

jejich rodiny žijí jedna asimilovaně a druhá separovaně od ostatní thajské společnosti. Souhrnně respondenti vyprávěli, že rozdělují dvě sféry svého života, domácí hmongskou, a venkovní, kde pracují a studují, jako nehmongskou.

Průběh výzkumu byl do určité míry komplikován nespolehlivostí některých kontaktovaných respondentů. V nemálo případech došlo k situaci, že kontaktovaný a předem potvrzený respondent spolupráci na výzkumu buď odřekl, nebo už se ho nepodařilo opětovně kontaktovat. To nakonec ovlivnilo geografické vymezení dotazovaných, jak bylo poznamenáno již výše, ze čtrnácti respondentů pochází dvanáct ze Spojených států amerických a pouze dvě respondentky pochází z Thajska. Až na jedinou respondentku všichni dotazovaní žijí v zemi, ve které se narodili, jsou tudíž druhou generací hmongských imigrantů. Pohled na problematiku proměny identity tak byl zachycen pouze z pohledu druhé, mladší¹⁶ generace imigrantů.

Zdaleka menším problémem byl časový posun u respondentů, na západě se čas lišil o šest až devět hodin a směrem na východ o pět hodin, setkat se tak s respondenty bylo doslova časově náročné. Technickým problémem byla kvalita signálu programu Skype, která někdy nebyla ideální.

Jedním z dalších zajímavých úskalí výzkumu byla hmongská originální pojmenování. Z odposlechu nebylo možné zachytit názvy a pojmenování hmongských svátků, rituálů aj.¹⁷, proto musely být tyto termíny napsány a zaslány respondenty skrze e-mail nebo jinou internetovou konverzaci, například nejčastěji prostřednictvím chatu.

Data sebraná z výše popsaného výzkumu sloužila k vytvoření analýzy, jež je předkládána na dalších stránkách této práce. Celý výzkum probíhal od června roku 2012 do začátku roku 2013. V prvních měsících byly

---

¹⁶ Pouze tři respondenti měli nad 30 let.

¹⁷ Jedna respondentka na důkaz své znalosti psaní v hmongském jazyce napsala básničku.

shromažďovány písemné materiály o hmongském etniku, díky nimž mohla být vytvořena osnova rozhovoru využívaného pro probíhající kvalitativní šetření. Respondenti podílející se na tomto výzkumu, se staly dobrovolnými činiteli na základě vlastní reakce po přečtení mé inzerce výzkumu, což je specifikum výběru, které bychom neměli opomíjet, jelikož se od takových aktérů dá očekávat určitý zájem o tuto problematiku.

Tabulka 1: Seznam respondentů

Věk	Pohlaví	Bydliště	Země původu	Národnost	Etnická skupina	Typ
17	Žena	USA	USA	Hmong	Vue	Bílý
17	Žena	USA	USA	Hmong	no	Bílý
18	Žena	USA	USA	Asian	Hmong	Bílý
18	Muž	USA	USA	Hmong	Hmong	Bílý
19	Muž	USA	USA	USA	Asian	Bílý
19	Muž	USA	USA	USA	Hmong	Zelený
23	Žena	Thajsko	Thajsko	Thajský	Hmoob	Bílý
23	Muž	USA	USA	Hmong	Hmong	Bílý
24	Žena	USA	USA	USA	Hmong	Bílý
28	Žena	USA	USA	USA	Hmong	Bílý
29	Muž	USA	USA	Hmong/Čína/Korea	hmong	Zelený
30	Muž	Thajsko	Thajsko	Thajský	Hmong thai	Zelený
36	Muž	USA	USA	Hmong	Vang	Bílý
37	Žena	USA	Thajsko	Hmong	Hmong	Zelený

3.2 Analýza

Hlavním cílem v rámci analýzy dat bylo získat informace o proměně identity Hmongů v důsledku migrace. Data byla následně porovnávána s tradičně vymezeným rámcem hmongských tradic a kultury, v rámci nichž se Hmongové sami identifikují. Zároveň byly pro interpretaci dat využity teoretické práce vymezující identitu a migraci (Jenkins, Brettel, Eriskien, Castles aj.)

Z výše uvedeného textu o identitě Hmongů¹⁸ vyplývá, že tradiční hmongska identita je založena na mnoha attributech. Vychází z náboženství a s tím spojenou pověřivostí, z místa původu, z historie, v rámci které byly neustále perzekuováni, z jazyka, z dodržování hmongských zvyků a tradic (například změna jména, oslava nového roku), z pevných příbuzenských a klanových svazků a struktur, viz uctívání starších, genderové rozdělení rolí v rodině a společnosti aj.

3.2.1 Sebe identifikace - být Hmong

Jednou z klíčových otázek v rozhovorech bylo téma, co pro Hmongy znamená být Hmong. Jakým způsobem, skrze které okolnosti a co je definuje jako Hmongy. Otázka, ač do českého překladu a významu složitě formulovaná, byla respondenty zodpovídána okamžitě a bez potřeby jejího dovysvětlení¹⁹.

Dle respondentů být Hmong je součinností mnoha faktorů. Nejvýznamnější atribut vplynulý z rozhovorů byl pojmenován jako „znalost a porozumění“. Porozuměno má být vlastní kultuře a lidem, s kterými se pojí solidarita a pocit vzájemnosti, kterou jsou Hmongové spojeni. Dále má být chápána vlastní historie a determinace Hmongů, což se silně dotýká otázky původu a tradiční hmongské bezstátnosti. Identita jedince je často spojována s jeho minulostí a historií skupiny, právě díky identifikaci s dějinami vlastní společnosti si jedinci často osvojují i vlastní identitu (Anderson 2008: 218-220).

„Není to náboženství, ale způsob života.“ (muž, 19 let, USA)²⁰

¹⁸ Viz kapitola kultura Hmongů

¹⁹ Otázka: „What does being Hmong mean for you?“

²⁰ Aj originál: „It is a lifestyle, not a religion.“

„Být Hmongem pro mne znamená milovat svou kulturu a chápat historii své rodiny. Být Hmong znamená být těžce pracujícím člověkem, který si zaslouhuje stejná práva, jako mají ostatní.“ (muž, 18 let, USA)²¹

„Být Hmongem pro mne není o významu, je to moje budoucnost, moje přítomnost a moje minulost“ (žena, 18 let, USA)²²

Dalším významným prvkem patřící k sebeidentifikaci je „odlišovat se“ od druhých, ať už v kontextu amerických či thajských spoluobčanů. Odlišovat se nejen oblečením nebo stylem života, ale i minulostí, kde je možné opět spatřit vliv bezstátnosti. Být Hmongem pro respondenty znamená určitý způsob života, je to životní styl a v neposlední řadě je to právo na tento odlišný způsob života.

*„Být Hmongem pro mne znamená být součástí malé etnické skupiny, která má historii stejně bohatou, jako mají jiná etnika“*²³ (muž, 23 let, USA)

*„Znamená to reprezentovat a odlišovat se od ostatních“*²⁴ (žena, 17 let, USA)

Jediná respondentka sama od sebe svou odpověď na dotaz ohledně identifikace dala do kontextu vlivu jiných kultur, respektive do své odpovědi zahrnuje propojení s americkou kulturou. Necítí se být pouze hmongskou ženou, jelikož vyrůstá v americké kultuře, která ji - dobrovolně i nedobrovolně - ovlivňuje. Respondentka se tak cítí, že žije ve dvou světech, které se navzájem propojují a ovlivňují.

„Nevím, co to je být Hmongem, protože hmongství není to jediné, s čím se ztotožňuji. Já jsem americký Hmong. Říkám to z toho důvodu, že žiji v Americe, v zemi rozmanitostí amerického nebo západního světa a zároveň

²¹ *„Loving your culture, and understanding your families past stories. Hmong is hardworking people who deserve the same rights as anyone else.“*

²² *„Hmong has no meaning. To me, it is my future, my present and my past.“*

²³ *„Being Hmong means that I am part of a small ethnic group whose history is as rich as any.“*

²⁴ *„It means representing n being different from everyone else.“*

*jsem Hmong. Žiji ve dvou světech a snažím se, abych si z obou brala to nejlepší.*²⁵ (žena, 28 let, USA)

Reakce ostatních respondentů na dotaz, zda mají pocit, že by život v odlišné majoritní kultuře nějak ovlivňoval jejich hmongskou identitu, reagovali dle tří typů. Značný vliv na situaci mělo místo narození dotazovaných. Ti, kteří se narodili již ve Spojených státech amerických, příliš nechápali, proč by měli cítit ztrátu identity skrze vliv cizí kultury. Ačkoli to nebylo vysloveno explicitně, z jejich výpovědí vyplynulo, že americkou kulturu nepovažují za cizí, ani se nepovažují za cizince. Narodili se v ní, vyrůstali a stále žijí, necítí, že by na ně měla nějak odlišně působit, jsou Hmongy žijícími v USA. Další skupinou byli respondenti narozeni v jiných státech, kteří do Spojených států dorazili až ve vyšším věku. Považují americkou kulturu za cizí, ale stále nemají pocit ztráty své hmongské identity, cítí něco, co popsali jako dvojí život. Toto je možno popsat jako udržení si dvojí identity, jedné, která souvisí s původem a jedné, z nové společnosti (Vertovec 2009: 131-142), autoři Zelinsky a Lee toto označují jako heterolokalismus (Brettel, Hollifield 2008: 163). Poslední skupinou jsou respondenti, kteří se také narodili v jihovýchodní Asii, a žijí momentálně na území jak Spojených států amerických, tak i Thajska. Tato kategorie Hmongů pociťuje ztrátu hmongské identity v důsledku vlivu cizích kultur, života mimo hmongsou skupinu uprostřed mnoha jiných etnik, či působení času a modernizace. Jediná respondentka uvedla, že nepociťuje žádný z výše uvedených vlivů na svou identitu, protože ona je z lidu Hmongů, na což je patřičně hrdá, což nemůže žádný vnější vliv změnit.

„Ne, narodila jsem se v Reffergee Camp v Thajsku. Nepociťuji, že bych ztrácela svou hmongskou identitu. Jsem velmi hrdým Hmongem a tuto identitu

---

²⁵ „I do not know what being Hmong means because I do not identify myself as just Hmong. I am American Hmong. And the reason I say so is because I live in America and is surrounded by the diversity of American or Western culture. I am also an ethnic Hmong. I live in two worlds and is doing my best to make the best out of these two.“

*zbožňuji. Ať se stane cokoli, nikdy se nezmění barva mé kůže a já jsem hrdá na to, že jsem tím, kým jsem.*²⁶ (žena, 37 let, USA)

*„Do země, ve které žiji, jsem se už narodil. Nikdy jsem se nesešel se situací, kdy bych se cítil jako cizinec, protože jsem vyrostl ve městě s velkou spoustou ras a etnických skupin. Mám dojem, že svou identitu coby Hmonga ztrácím, protože neudržuji styky s hmongskou komunitou. Nemívám žádnou příležitost mluvit hmongským jazykem a stejně tak nedržím žádné tradice Hmongů.*²⁷ (muž, 23 let, USA)

*„Ne, narodil jsem se v Thajsku. Kultura je vždy proměnná. Nedá se očekávat, že by kultura zůstala beze změny v tom stavu, v jakém byla před 100 lety, když se mění i mainstreamová kultura jako taková.*²⁸ (žena, 28 let, USA)

*„Stalo, a mnohokrát, ale to je normální. Takový je život. Nakonec ale, pokud tomu věnujete dostatek pozornosti a jste ochotni učit se a růst, najdete sami sebe jak v komunitě Hmongů, tak v americkém způsobu života a poznáte sami sebe jako lidskou bytost.*²⁹ (žena, 24 let, USA)

---

²⁶ „No I was born in raise in the Reffergee Camp of Thailand. No I do not feel that I am losing my identity as Hmong. I am very proud to be Hmong and I love my own identity. No matter how I change I will never change my skin color and I am proud that I am who I am.“

²⁷ „I do live in the same country that I was born in. I have never been in a situation where I felt I was a foreigner because where I grew up in a town with a lot of different races and ethnic groups. ... I do feel as if I am losing my Hmong identity because I am never around a Hmong community. I do not get the chance to converse in Hmong a whole lot and do not get to experience the many Hmong traditions.“

²⁸ „No, I was born in Thailand. Culture is always changing. You can't expect a culture to stay the same as it was 100 years ago when the mainstream culture is very different.“

²⁹ „Yes, plenty of times although, that's what it does to you. It's life. Eventually, if you pay enough attention and you're willing to learn and grow, you find yourself in the Hmong community, in the American life and as a human being.“

3.2.2 Jak se chovat jako „správný“ Hmong

Na klíčovou otázku, co pro respondenty znamená být Hmong, navázala otázka zaměřující se na chování. Co respondenti dělají, aby mohli sebe sama identifikovat jako Hmongové. Tato otázka byla nejčastěji respondenty uvedena do spojitosti s praktikováním a výchovou.

Jednou velkou skupinou byla odpověď propojená s participací v kultuře, a to provádění rituálů, zachování a udržování tradic, a taktéž znalost jazyka. Kultura jako prvek, skrze který je určena etnická identita, se objevuje např. u Giddense (1999: 549). Kultura nebyla dána do souvislosti pouze s aktivním praktikováním, ale také se snahou o její zachování a předání další generaci. Jeden respondent explicitně vyjádřil, že cítí zodpovědnost za udržení kulturní tradice Hmongů.

„Věřím, že je mou povinností chápat a udržovat poměrně mladou tradici Hmongů.“³⁰ (muž, 24 let, USA)

„Snažím se držet naše tradice v tom duchu, v jakém jsem byl vychován, což znamená, že slavím tradiční Nový rok v tradičním hmongském kroji. Můj otec byl šaman a já bych se jím jednoho dne také rád stal.“³¹ (muž, 23 let, USA)

Dalším okruhem odpovědí byla participace respondentů v rodině a přijetí rolí, které jsou od nich očekávány. Tyto výpovědi svědčily o silném vlivu rodičů a starších. Byly zaznamenány přímé vyjádření, že být Hmong znamená projevovat úctu ke starším a poslouchat, co je jim (tj. mladším generacím) řečeno.

---

³⁰ „I believe that there is a responsibility in understanding and preserving the short lived traditions of the Hmong.“

³¹ „I try and keep our traditions like how I was raised. That means celebrating the traditional New Years in the traditional Hmong clothes. My father was a shaman and I would like to one day follow in that path.“

„Naši kulturu ctíme a držíme tradice. Poznáváme své role v rodině. Muži plní své úlohy a ženy mají zase své. Vzhledem k tomu, že jsem mužem, měl bych v rodině plnit mužskou roli. Měl bych vědět, jak se provádějí naše obřady, jak respektovat starší a měl bych být respektován, abych svou úlohu v rodině plnil.“³² (muž, 19 let, USA)

„ ... Dělán to, co dělat mám. Řídím se tím, co říkají mí rodiče, protože pro naši kulturu je respekt ke starším směrodatný.“³³ (žena, 18 let, USA)

Třetí větší kategorií, shrnující výpovědi respondentů, byla nazvána jako „osamocení“. Respektive se jedná o cílenou izolovanost hmongské skupiny, kteří se cítí být odlišní od ostatních. Snaha o vymezení se vůči ostatním prostřednictvím izolovanosti, respektive uzavřenosti, je popisována Georgem Devereux (Devereux, in Sollors 1996: 399-401). Tato kategorie byla nepřímo dána do souvislosti s pocitem hrdosti a sebeidentifikace jako členů etnika Hmongů. Cílem Hmongů je odlišit se od všech ostatních etnik na asijském i americkém kontinentu.

„Jsem hrdý na to, čím jsme – Hmongy.“³⁴ (muž, 30 let, Thajsko)

„Ať celý svět ví, že jsem Hmong.“³⁵ (muž, 18 let, USA)

V rámci výpovědí ne všichni respondenti zaměřili svou pozornost k hmongské kultuře, rodině či izolovanosti skupiny. Byly zaznamenány i velmi všeobecné projevy, které směřovaly k metafoře stejného života všech lidí. Stejně tak generalizace dotazu hmongského chování tvrzením respondenta, že být Hmong znamená být dobrým člověkem obecně.

---

³² „We follow our culture and tradition. Learn our roles in the family. The men have their part and the women have their parts. Since I'm a man in my family, I should do the man's role. I should know how to do our ceremonies, learn how to respect the elders, and be well respected to represent part of our family.“

³³ „... I do what I am told. I follow what my parents want, because in our culture, respecting the elders is important.“

³⁴ „...Proud of what we are the Hmong.“

³⁵ „Let the world know I am Hmong“

„ ... *Myslím, že jsem dobrý člověk a dobrý občan.*“³⁶ (žena, 23 let, Thajsko)

„*Žiji tak, jak žije každý člověk na Zemi, přežívám ze dne na den.*“³⁷ (muž, 29 let, USA)

3.2.3 Chápání etnické skupiny a národnosti ve vztahu k teritoriu

Mezi základními otázkami, které byly pokládány respondentům, byly i dotazy týkající se jejich místa bydliště, národnosti a zdali se řadí k nějaké etnické skupině. Z celkových čtrnácti respondentů bylo dvanáct dotazovaných, kteří uvedli jako své bydliště Spojené státy americké³⁸, ale pouze čtyři označili svou národnost jako americkou. Z ostatních se šest dotazovaných vyjádřilo, že jejich národnost je hmongská, jeden respondent uvedl svou národnost jako asijskou³⁹ a poslední respondent se vyjádřil ke své národnosti jako k mnohonásobné, tedy že jeho národnost je nejen hmongská, ale i korejská a čínská⁴⁰. Respondenty z Thajska uvedly svou národnost jako thajskou.

Hmongové jsou etnickou skupinu bez státu, dalo by se ovšem říci, že i oni svou identitu vymezují skrze teritorium, ale v jeho opačném pojetí, bez státnosti – bez teritoria. Hmongskou identitu nelze definovat dle klasických teorií, které se vážou k identifikaci skrze určité teritorium (Knight 1982). Z výše uvedeného výzkumu vyplývá, že skoro polovina respondentů se cítí být Hmongy, ať se nacházejí na jakémkoli území. Hmongové se neváží k žádnému teritoriu, naopak je jejich společenství založeno na pomyslné představě o sounáležitosti (Anderson 2008: 19).

³⁶ „... *I think I believe that I'm a good person, one of Thailand.*“

³⁷ „*Live like any other person on earth, surviving the next day.*“

³⁸ Jeden respondent se v současnosti nachází mimo USA na 3 měsíčním vojenském výcviku v Německu.

³⁹ Respondent byl narozen v USA a celý život v USA žije, přesto cítí svou národnost jako asijskou.

⁴⁰ Národností odkazoval respondent na své předky.

V případě odpovědi k otázce, zda-li náleží k nějaké etnické skupině, se respondenti z většiny případů (devět z čtrnácti) shodli na hmongské etnické skupině, pouze jeden respondent uvedl, že si nepřipadá být součástí žádné etnické skupiny a dva dotazovaní uvedli jméno svého klanu. Jedna respondentka uvedla etnickou skupinu asijskou a poslední respondent se identifikoval s etnickou skupinou Hmongů a thajskou.⁴¹

Všichni respondenti považovali za důležité uvést, ke kterým Hmongům patří, zda k bílým, modrým, zeleným nebo pruhovaným. Ukázalo se, že výzkumu se zúčastnili Hmongové dvou skupin, bílých a zelených. To dokazuje jejich potřebu se odlišovat, vymezují se nejen k vnějším skupinám, ale zároveň i uvnitř. Navzájem se všichni považují za Hmongy, ale i v rámci toho se chtějí oddělovat.

3.2.4 Historie - původ

Jednou z nejdominantnějších kapitol v rámci literatury se zdá být téma původu Hmongů⁴². Není zcela jisté, odkud a kdy se Hmongové objevili, ale pro všechny Hmongy by toto téma mělo být určující i v současnosti, vzhledem k častým migracím v důsledku válečných konfliktů v průběhu hmongské historie. Jde o bezstátnost a potvrzení síly a odhodlání přežít přes veškeré nástrahy nepřátel.

Nejistota z původu Hmongů vyplynula i z výzkumu, respondenti doslova vypovídali, že si nejsou jistí místem původu Hmongů. Jejich znalost a povědomí o původu pochází z příběhů a z vyprávění od starších Hmongů a také z internetu. Opakem byly dvě respondentky, které se samy o otázku původu v minulosti zajímaly a byly patřičně hrdé na možnost předvedení své

---

⁴¹ Viz tabulka v přílohách, nebo u metodologie.

⁴² Viz kapitola o historii Hmongů.

znalosti o hmongské historii, protože právě historie měla zásadní vliv na hmongské etnikum.

I tak byla ovšem u respondentů zaznamenána silná spojitost s Čínou. Respondenti přímo odkazovali k původu z Číny, konkrétně od místa povodí Žluté řeky. Je zde tak patrná myšlenka soudržnosti skupiny na základě sdílené příslušnosti k jednotnému původu (Szaló 2007: 105). Patrná byla snaha zdůraznit odlišnost původu Hmongů od Číňanů, ti byli popisováni jako ti marginální, kteří žili v okolí a po staletí vedli boje proti Hmongům, snažíc se je buď připojit k čínskému císařství, nebo je naopak vyhladit. Na důkaz odlišnosti bylo vyzdvihnuto stáří Hmongů oproti Číňanům a také zařazení do etnické skupiny Miao. Odkaz k původu Hmongů z centrální Číny uvedlo osmi respondentů, u ostatních zazněly teorie o původu Hmongů situované do východní Evropy, severních částí Mongolska⁴³ nebo Mezopotámie, případně byl původ Hmongů umístěn do čínské části pouště Gobi. V souvislosti s nepřáteli Hmongů byly jmenovány konkrétní čínské dynastie a komunistické vlády ve Vietnamu a Laosu, před kterými byli Hmongové nuceni odcházet v daleké i nedávné historii.

„Naše legendy praví, že Hmongové pocházejí z okolí Žluté řeky. Jsme starší než Číňané a než většina asijských kultur.“⁴⁴ (muž, 18 let, USA)

„ ... Nejsem si jista .. .“⁴⁵ (žena, 18 let, USA)

„To, odkud pocházíme, jsem nikdy nezkoumal nijak dopodrobna. Většinu z toho, co vím, znám z vyprávění starších příbuzných a občasného čtení článků na Googlu nebo na Wikipedii. Podle příběhů, které nám vyprávěl můj otec, Hmongové pocházejí z Číny. Dokonce tam měli svůj vlastní národ.“

⁴³ Při pronášení modliteb nad zemřelým šaman pronáší slova o návratu duše k předkům do chladné a mrazivé země původu, proto respondentka a její rodina věří na původ ze severu v horách.

⁴⁴ „The Hmong people are, according to our stories from the Yellow River. We are older than the Chinese, and most other Asian Cultures.“

⁴⁵ „ ... I'm not sure...“

*Pak ale vypukla válka a my o svůj národ přišli. Byli jsme nuceni integrovat se do čínské společnosti, přistěhovat se na jih (např. do Laosu, Thajska, Vietnamu nebo do Kambodži) nebo čelit jisté smrti.*⁴⁶ (muž, 23 let, USA)

Zajímavé byly odpovědi respondentů ve vztahu k americké intervenci v jihovýchodní Asii. Skoro všichni respondenti zmínili, že právě kvůli válce v šedesátých a na začátku sedmdesátých let dvacátého století museli utéct z Laosu, Vietnamu i Kambodži do Thajska, ovšem explicitně vliv a činnost americké armády, až na jediného respondenta, v kontextu obecné historie nezmínili. Jiná situace nastala, když byli konkrétně dotázáni na jejich rodinnou historii a to, jak se dostali do Spojených států amerických. Hlavní motiv uvedeným téměř absolutní většinou respondentů byla vietnamská válka a strach z perzekuce ze strany vítězné komunistické strany v Laosu po roce 1975. Kromě dvou respondentek, které stále žijí v Thajsku, všichni ostatní popsali cestu jejich rodin přes Laos, Thajsko, někteří i přes Francii a jiné země, do Spojených států amerických. Válka a perzekuce jsou tak hlavními příčinami migrace Hmongů, tzn., že právě válka je násilným způsobem vymezení se vůči druhým a upevněním pocitu identity jedné skupiny

*„Moji rodiče a starší generace pochází z Laosu, kam se přestěhovali kvůli válce ve Vietnamu. Většina z mladší generace se však narodila ve Spojených státech.*⁴⁷ (muž, 19 let, USA)

„Během války ve Vietnamu Hmongové pomáhali americkým vojákům a bojovali na straně Spojených států. Říkalo se tomu Tajná válka. V roce 1975 se američtí vojáci vrátili zpátky domů a slíbili, že Hmongům pomohou. Mnoho hmongských vojáků a velitelů padlo za Ameriku právě pro tento příslib.

---

⁴⁶ „I haven't done extensive research as to where we come from. Most of what I know is from talking to my older relatives and reading the occasional article on Wikipedia and Google. From the stories that my father used to tell us, the Hmong originated from China. They did in fact have their own nation. War broke out, we lost and were forced to integrate into Chinese society, immigrate south (Laos, Thailand, Vietnam and Cambodia) or face death.“

⁴⁷ „My parents and elders are from Laos, due to the Vietnam war. Most of the younger generation is born in the US.“

*Američané nás přivedli do Spojených států proto, aby nás nezabili komunisté.... Pocházíme z Laosu, můj otec byl voják a během války ve Vietnamu v Laosu žít nesměl.*⁴⁸ (žena, 37 let, USA)

Výše citovaná respondentka byla jedinou, která explicitně vyjádřila participaci její rodiny na tzv. Tajné válce, která se odehrávala na území Vietnamu na počátku sedmdesátých let dvacátého století. Její výpověď byla zajímavou spíše svou hodnotou, než významem pro cíle práce a použití do výzkumu. Její otec byl vysoce postaveným hmongským důstojníkem, který sloužil přímo pod generálem Vang Pao, legendárním vůdcem Hmongů za Vietnamské války⁴⁹. Díky jeho vztahu s generálem byla jejich rodina přepravena do Spojených států amerických jako jedna z prvních.

V rámci dotazu na historii rodiny respondentů, dotazovaní v naprosté většině začínali popisovat genezi historie rodiny nikoliv od prarodičů, ale od „praprapraprarodičů“ a starších. Respektive do vyprávění zahrnovali již předky pocházející z Číny, které pojímali do své rodiny. Právě zde je možné vidět již zmiňovaný silný důraz na sdílený původ (Szaló 2007: 105) rodin, respektive jejich předků z Číny a dlouholetou tradici nuceného putování.

*„Mí předci pocházejí z Číny. Moji rodiče a prarodiče jsou z Laosu. Po válce ve Vietnamu moji rodiče emigrovali do Thajska a nakonec se usadili ve městě Merced v Kalifornii.*⁵⁰ (muž, 23 let, USA)

„Mí pra-pra-pra-prarodiče kvůli moabské a čínské válce přišli z Číny do Laosu. Mí pra-prarodiče a pra-pra-prarodiče v Laosu dožili a mí rodiče a

---

⁴⁸ „During Vietnam war, the Hmong people helped the American Solders and fought for the United States, this war was called Cecret War. In 1975, the American Solders came back to the USA and promised to help the Hmong Solders....Many of the Hmong Solders and leader die for the United States. With the promisd that United States give to our Hmong Solders. The United stateds brought us here to the United States to prevent us getting killed by the cominist.... We came from Laos, my father was a Solder, and can't no long aloud to live in Laos during Vietnam War.“

⁴⁹ Viz kapitola Historie Hmongů

*prarodiče se kvůli válce ve Vietnamu přestěhovali z Laosu do Ameriky.*⁵¹
(muž, 19 let, USA)

*„Moji předkové pocházejí z Číny. Přesídlili do jihovýchodní Asie kvůli válce a útlaku ze strany čínských Hanů. Mí rodiče a prarodiče se narodili v Laosu. Kvůli válce ve Vietnamu ale přešli do Spojených států.*⁵² (žena, 28 let, USA)

3.2.5 Jazyk

Jazyk je jedním z hlavních atributů tvořící etnicitu, ale aby se mohl zachovat, je potřeba mladší generace, která se jazyk bude učit, aby jej mohla předat dále a tak udržet identitu své skupiny (Šatava 2001: 39, 83).

Hmongský jazyk byl po dlouhá staletí předáván pouze skrze orální tradici. Jeho písemná podoba vznikla až v důsledku misionářské činnosti křesťanských mnichů v jihovýchodní Asii, partikulárně v Laosu, kteří chtěli přeložit Bibli za účelem christianizace Hmongů. Díky těmto aktivitám vznikla mezi lety 1951 a 1953 psaná forma hmongského jazyka, takzvaná RPA (The Romanized Popular Alphabet⁵³), která sjednocuje různé druhy hmongských dialektů do jedné jediné univerzální verze.

Z výzkumu vyplynulo, že mluvená forma hmongského jazyka, je pro Hmongy samozřejmostí, ale psát a číst již umí pouze polovina dotazovaných. Nejnižší míra znalostí tak byla zaznamenána právě u psaní. Pouze tři respondenti uvedli absolutní jistotu v otázce psaní a zároveň i čtení. V případě porovnání se čtením většina ostatních uvedla, že psát je pro ně daleko složitější a těžší. Většina uvedla, že umějí spíše pouhé základy psaní, ale ve

---

⁵² „My ancestors came from China. They migrated to SE Asia because of oppression and war from the Han Chinese. My grandparents and parents were born in Laos. They came to the US because of the aftermath of the Vietnam War.“

⁵³ RPA - více o psané formě hmongského jazyka na (<http://hmonglessons.com/the-hmong/hmong-language/rpa-hmong-writing-system/rpa-writing-structure/>). 11.4.2013.

znalosti četby hodnotili svou úroveň za daleko pokročilejší. Pokud byli respondenti učeni znalosti psaní a čtení, dělo se tak převážně doma v rodině, přičemž na toto ale nebyl kladen zásadní důraz. Jeden z respondentů ze Spojených států amerických uvedl, že měl možnost se učit hmongský jazyk na střední škole, ale že toho nikdy nevyužil. Je paradoxní, že ačkoliv znalost psaní není vyučována a samotní Hmongové o tuto dovednost nejeví primární zájem, je mezi Hmongy velice ceněna. Takto gramotný jedinec je na tuto schopnost náležitě hrdý a pyšný. Jedna respondentka v průběhu rozhovoru chtěla svou znalost dokázat a tak odrecitovala a zároveň napsala skrze chat⁵⁴ hmongskou báseň.

„Jasně, že rozumím svému jazyku. Chtěla bych ti to ukázat, koukej...“⁵⁵ ... (zpráva na chatu):

*ib sim neej no hlub tsis kawwb sib caim
tib neeg tiaj ntej thiaj muab
wb yuav pes tsawg tiam wb daim ntawm hlub
yuav pes tsawg tiam wb mam rov sib tau
sim neej no mus
hlub tsis kawg siab tib neeg tiaj ntej
thiaj muab wb sib caim*

„ To je básnička.“⁵⁶ (žena, 23 let, Thajsko)

Z výzkumu dále vyplynul možný vliv věku na znalost hmongského jazyka. U respondentů starších dvaceti let⁵⁷ byla zaznamenána četnější znalost psaní i čtení, než u respondentů kategorie dospívajících. Z dvanácti

⁵⁴ Rozhovory proběhly přes program Skype..

⁵⁵ „Yes, I'm sure understand my Hmoob language ...
I want to share hmoob write whit you ... look“...

⁵⁶ .... It is verse “

⁵⁷ Z čtrnácti respondentů byla skoro přesně polovina (šest), mladších 20 let.

respondentů žijících ve Spojených státech amerických pouze tři uvedli, že jsou si jisti svou znalostí psané formy hmongského jazyka. Platný závěr z porovnání vlivu teritoria nebylo možné získat pro značnou převahu respondentů ze Spojených států amerických. Obě respondentky z Thajska ovšem ovládají hmongský jazyk jak v psaní, čtení i mluvení.

V otázce dialektů byla potvrzena teorie, že tyto jsou si velmi blízké a Hmongové různých skupin si navzájem rozumí. Respondenti do jednoho dosvědčili, že jsou schopni rozumět většině různých dialektů, ale že zároveň shledávají odlišnosti v některých slovech a jejich významech. Jeden dialekt byl ovšem vyzdvižen nad ostatní, pro jeho nejvíce odlišnou formu, a to dialekt zelených Hmongů (Dai chor). Porozumění různým dialektům hmongského jazyka může být opět dáno do souvislosti s věkem, neboť čím starší respondenti byli, tím vzrůstala i míra jejich porozumění dalším dialektům.

„Hmongským jazykem mluvím plynně. ... Docela dobře zvládám i čtení, ale moc nezvládám psaný projev. ... Měl jsem mnoho příležitostí učit se ten jazyk na střední škole, ale nikdy jsem je nevyužil. ... Ono je vlastně mnoho dialektů hmongského jazyka, ale docela jim všem rozumím.“⁵⁸ (muž, 23 let, USA)

„Hmongsky dovedu mluvit, většinu slov přečtu a pár jich i napíšu. ... Občas nerozumím Zeleným Hmongům.“⁵⁹ (žena, 18 let, USA)

„Psaní zvládám na základní úrovni, ale mluvený projev mi nedělá problém.“⁶⁰ (muž, 18 let, USA)

---

⁵⁸ „I am fluent in speaking the language ... I can read the written language pretty well and I'm not too good with writing it. ... There were opportunity to study the language in high school but I never took it. ... There are in fact different dialects in the Hmong language and I can understand it quite well.“

⁵⁹ „I can speak Hmong, read most Hmong words, and know how to write some Hmong. ... I can't really understand the Green Hmong sometimes.“

⁶⁰ „I know how to write at a basic level, but I do know how to speak it proficiently.“

„Ano, umím mluvit a psát hmongským jazykem. Ačkoli málokdy narazíte na člověka mladšího, než jsem já, který by to uměl. Hmongský jazyk má mnoho nářečí a rozumíme většině z nich.“⁶¹ (muž, 19 let, USA)

Respondenti byli buď druhou nebo třetí generací Hmongů, kteří přišli do Spojených států amerických, většina z nich se již v nové destinaci narodila. Čtyři respondenti žijí v USA i se svými prarodiči, kteří mluví pouze hmongsky, laoským jazykem či thajsky, ale jejich znalost anglického jazyka je minimální. Z celkového počtu čtrnácti⁶² respondentů žije dvanáct respondentů ve Státech se svými rodiči, ze kterých se naučily anglicky na komunikativní úrovni pouze dva páry rodičů. Ostatní rodiče dle výpovědi respondentů mluví anglicky minimálně či velmi špatně. Z těchto rodin žije sedm rodičů v separované hmongské komunitě, kde nepřichází do styku s okolním prostředím. Respondenti, děti všech výše zmíněných rodičů, prošli americkým vzdělávacím systémem a jejich angličtina je jejich druhým jazykem v psané i písemné formě. Problematika znalosti psaní a čtení hmongského jazyka byla pospána výše.

„Rodiče mluví a rozumějí anglicky jen trochu.“⁶³ (žena, 18 let, USA)

„Žijí ve Spojených státech, mluví oběma dialekty hmongského jazyka, francouzsky, jazykem Lao, thajsky a trochu anglicky.“⁶⁴ (muž, 29 let, USA)

„Moji rodiče, tchýně a babička žijí v Minneapolis ve státě Minnesota a angličtinu ovládají dostatečně pro běžnou konverzaci. Nicméně moje babička zná z angličtiny naprostý základ, a tím je ‚ano‘ a ‚ne‘.“⁶⁵ (muž, 24 let, USA)

---

⁶¹ „Yes, I can write and speak Hmong; although it is rare to find someone younger than my age group who can. ... There are many dialects and we can understand most of it.“

⁶² Z čtrnácti respondentů je dvanáct z USA a dva z Thajska.

⁶³ „Parents only speak a little english and understand little english.“

⁶⁴ „They live in the US, they speak Hmong (both dialects) french, lao, thai and minor english.“

⁶⁵ „My parents, mother in law and grandmother live in Minneapolis, MN and can speak enough english to get through a conversation. However, my grandmother knows very basic english such as "no" and "yes" etc.“

„Babička žije u strýce, matka žije s mými mladšími sourozenci. Babička anglicky neumí a matka umí tolik, aby se sama domluvila.“⁶⁶ (žena, 28 let, USA)

3.2.6 Hmongské slavnosti a zvyky

Svátky, praktikování rituálů a dodržování zvyků jsou jednou z forem jak udržet kulturní zvyklosti etnika. Hmongské svátky a rituály nebylo potřeba konkrétně rozebírat, hlavní otázkou bylo, zda dotazovaní nějaké zvyky znají a hlavně jestli je dodržují, a pokud ano, tak jak často.

Odpovědi respondentů bylo možné rozdělit dle toho, zda se slavností účastní či nikoliv. Všichni respondenti shodně jmenovali určité slavnosti, konkrétně zejména oslavu Nového roku, ale lišili se dle účasti a participaci na tomto svátku. Znalost svátků, nebo alespoň jisté povědomí o jejich průběhu prokázali všichni respondenti, a většina z nich se jich i účastní. Minoritní skupina, a to dva respondenti, kteří jsou křesťany a již příliš hmongské tradice nedrží, přestože se jako Hmongové identifikují, uvedla, že se svátků neúčastní. Podobně oba respondenti žijící v Thajsku hmongské slavnosti a rituály znají, mají o nich povědomí, ale neúčastní se jich. Mezi jmenované svátky, které respondenti v průběhu rozhovoru zmiňovali, zahrnovali často i svátky typicky americké, jako Vánoce nebo svátek Díkůvzdání. Zde je tedy patrný vliv majoritní kultury, ve které žijí.

„Mám co slavit, protože jsem křesťanka.“⁶⁷ (žena, 23 let, Thajsko)

„Ano, pocházím z rodiny, která intenzivně dodržuje šamanské rituály, hmongské svátky a tradice. Co si pamatuji, tak jsme vždy slavili hmongský

⁶⁶ „Grandmother live with Uncle. Mother lives with my younger siblings. Grandmother does not speak English. Mother speaks enough English to communicate independently.“

⁶⁷ „No, I have something to celebrate with because I am 'a Christian.“

*Nový rok a několikrát do roka jsme prováděli rituál ,ua neeg‘.*⁶⁸ (žena, 24 let, USA)

*„Vždy slavíme Nový rok. Části rodiny žijící v Americe převzaly i Vánoce a Díkůvzdání.“*⁶⁹ (žena, 18 let, USA)

*„... Skutečně slavím hmongské svátky. Zním mnoho tradic, protože můj otec byl šaman a tak jsem se s tím často setkával.“*⁷⁰ (muž, 23 let, USA)

Z výpovědi respondentů vyplývá, že tradice dodržování zvyků buď stále žije a je aktivní, nebo naopak pomalu skomírá, či už je respondenti vůbec nepraktikují. Ať již zvyky dodržují či nikoliv, všichni respondenti uznávali jejich důležitost a potřebu je předat další generaci. Pouze jediný respondent se vyjádřil ve významu, že zvyky jsou v podstatě přežitkem, ale jsou současně lidskou potřebou. Sám ale některé zvyky také dodržuje. Ti, co zvyky stále udržují, nejčastěji zmiňovali zvyk změny jména a zvyky spojené s očistou oblečení a domu od zlých duchů, které se zase vztahují k rituálům praktikovaným v návaznosti na hmongský Nový rok. Nejčastějším jmenovaným zvykem byla již zmíněná změna dětského⁷¹ jména na jméno dospělého muže. Dotazovaní vypověděli, že změna jména muže nastává v okamžiku, když dosáhne úspěchu v životě, za což se považuje svatba nebo úspěšná kariéra, která zajistí blahobyt a dobré jméno celé rodině. Na rituálu změny jména je opět vidět genderové rozdělení rolí. Se změnou jména se váže nabytí nového, vyššího, statusu, ve stejném smyslu jako představoval Van Gennep ve svém konceptu přechodových rituálů (Van Gennep 1997: 65).

⁶⁸ „Yes. I come from a family who practices heavily with the shamanism rituals, Hmong feasts and traditions ... Since I can remember, we've always practiced the Hmong New year and a few yearly "ua neeg" rituals.“

⁶⁹ „We always celebrate the New Years. Families in America have adopt to Christmas and Thanksgiving. My families always do“

⁷⁰ „ ... I do in fact celebrate Hmong feast. I am familiar with the many traditions because my father was a shaman and i was exposed to a lot of it.“

⁷¹ Dětské jméno dává synovi matka, se svatbou či úspěšnou kariérou je muž prohlášen za dospělého a buď je mu nové jméno dáno jeho tchánem, nebo si jméno vybírá sám, viz kapitola kultura Hmongů.

Nové jméno chlapce znamená jeho přechod do dospělosti, kde je nově přijat jak v rámci rodiny, tak i v rámci celého klanu. Změna jména může ovšem proběhnout pouze u muže, nikoli u ženy. O změně jména u ženy nikdy respondenti neslyšeli, ani to nepovažují za možné. Logický důvod, proč by žena nemohla změnit své jméno, se vyjádřit nedokázali, a nedokázaly to ani respondentky samy, dle nich „se to prostě se nedělá“.

Druhým vícekrát zmíněným artefaktem, který se pojí se zvyky, je oblečení, respektive tradiční hmongské šaty, které jsou ručně šity ženami, především pak matkami. Šaty slouží jako reprezentace při svátečních příležitostech a zároveň slouží k odlišení typů Hmongů, dle barvy svátečního oblečení⁷² se liší Hmongové bílí, modří, zelení a pruhovaní.

„Ano, myslím, že to vyplývá z lidské přirozenosti a je to tak správně.“⁷³
(žena, 23 let, Thajsko)

„Samozřejmě, moje matka každoročně šije hmongský oděv.“⁷⁴ (žena 18 let, USA)

„Muži si ponechávají jména svých otců, ženy přijímají manželovo příjmení. Na křestním jméně tolik nezáleží, protože pokud má chlapec v životě úspěch, mění své křestní jméno na jméno vyšší úrovně.“⁷⁵ (muž, 19 let, USA)

„Ano, chlapec po narození dostane jméno od svých rodičů. Když tento chlapec vyroste, ožení se a má děti, musí požádat svého tchána, aby si mohl ke svému jménu přiřadit i jméno další. Říkáme tomu ‚npe laus‘, což v překladu

---

⁷² Na základě vlastního pozorování mohu potvrdit fakt, že konkrétně modří Hmongové „své barvy“ nosí každodenně. Látky je barevna na modro za pomoci barviva indiga.

⁷³ „Yes, I think It is the belief of primitive human Position. And is good.“

⁷⁴ „Of course. My mom sews our Hmong clothes every year.“

⁷⁵ „The men keep their fathers name, women take on their husbands last name. First names do not really matter because when boys become successful in their lives they change their names to a higher status Hmong name.“

znamená ‚jméno muže‘. Důvodem, proč si muž přidává ke jménu jméno další, je ukázat, že byl ve svém manželství úspěšný.“⁷⁶ (žena, 37 let, USA)

„Npe Laug⁷⁷, je to obdobné, jako když se Židé stávají muži a jsou považováni za dospělé, nebo něco na ten způsob. Npe Laug (Staré jméno) je to, když provedeme Hu Plig a změníme své dětské jméno na jméno dospělé. To je možné pouze tehdy, když muž založí rodinu, někdy dokonce až když má dvě nebo tři či více dětí.“⁷⁸ (muž, 19 let, USA)

„Je téměř nemožné, aby žena změnila svůj náboženský statut a to z důvodu možných důsledků, které by to mohlo přivodit. Což jim ale nebrání, aby byly dále aktivní v jiných oblastech hmongské komunity, jako například v politické sféře nebo v pozici šamanek. Skutečně znám pár žen šamanek.“⁷⁹ (36 let, muž, USA)

Ač valná většina respondentů uvedla, že určité zvyky udržují, byly zaznamenány dva příklady, kdy respondenti uvedli, že žádné hmongské zvyky nepraktikují, a to z důvodu jejich neznalosti. Oba respondenti ovšem vyjadřovali nesmírnou lítost nad svou neznalostí, která byla způsobena vlivem prostředí, ve kterém žijí. Oba respondenti žijí asimilovaně v americké společnosti bez kontaktů na jiné Hmongy.

Role šamanismu, ač je nedílnou součástí kulturního odkazu Hmongů, nebyla v práci nikterak více rozebírána. Pouze když respondenti sami začali o

---

⁷⁶ „Yes, when a boy was born he was given a name by his parents. when this boy grow up and gets married with children, this man will have to asked the father-in-law to add another name to his own name. we called it (npe laus) means gentleman's name, reasons to have the new name is to show that this man is successfully with his marriage life.“

⁷⁷ Názvy musely být respondentem napsány v chatu

⁷⁸ „Npe Laug, it's like Jews when they become a man or something and being recognize to be mature. Npe Laug (Old Name), is when we do Hu Plig and changing our child name into an adult name. This is only able to do after the man had started his family, maybe getting his adult name after having 2 or 3 kids or more.“

⁷⁹ „It is near impossible for the Women to changed the religion wise due to the possible consequences that could occurred. ... But that doesn't stop them from being active at other things in the Hmong Community such as political and shaman wise. ... I really know a few women who are indeed shamans.“

tématu hovořit, byl jim ponechán prostor k vyjádření. Někteří uvedli, jak bylo výše zmíněno, že tradice šamanismu skomírá a je čím dál těžší se šamanem stát.

„Ano, vše se docela udržuje při životě, až na šamanské rituály a obřady.“⁸⁰ (muž, 29 let, USA)

Otázce zdraví a způsoby léčby u Hmongů tradičně spojené s léčitelstvím a šamanismem v práci také nebyl vyhrazen prostor. Ale s poznatkem Gleasona o pocitu izolovanosti imigrantů v nové zemi, souvisejícího jak s pocitem fyzickým a psychickým, tedy trvalého stesku po domovině (Gleason, in Sollors 1996) může být dát do souvislosti s teorií Gallagher-Thomson, o syndromu takzvaného náhlého úmrtí. K úmrtí dochází ve spánku a jsou jím postiženi muži v produktivním věku. Úmrtí nemá ani i po pitevní zprávě žádné příčiny. Gallagher-Thompson uvádí, že by důvodem mohl být právě zmíněný stesk po domovu (Gallagher-Thompson, Yeo 2006), respektive po životě v původní zemi, ať už Vietnamu, Číně, Laosu, či Thajsku, rozhodně však po stylu života navyklého v jihovýchodní Asii. Tato teorie nemůže být z vlastního výzkumu vyvrácena ani potvrzena, jelikož u žádného z respondentů jsem se s tímto úkazem nesešla.

3.2.7 Příbuzenství, vztah rodičů a dětí

Struktura a fungování hmongské společnosti jsou založeny na vztazích mezi klany, mezi rodinami a hlavně mezi rodiči a jejich dětmi. Typickým prvkem u Hmongů, je rozdělení genderových a věkových rolí členů rodin a klanů. Starší příslušníci vychovávají, rozhodují a starají se o mladší členy do jejich určitého věku, poté se role obrací. Starší si ponechávají svou vyšší pozici a je jim i nadále prokazovaná úcta, a to právě pro jejich věk a

---

⁸⁰ „Yes ... everything is pretty much kept alive except shaman rituals and ceremonies.“

zkušenosti. Děti by jim měly prokazovat úctu, například sklopenou hlavou při dialogu, respektovat a plnit jejich rozhodnutí a vždy se chovat s úctou ke všem starším a to i z jiných klanů, čímž prokáží své správně vychování a zvýší kredit celé své rodiny. Mladší generace, synové a vnuci, jsou povinni se o rodiče a prarodiče postarat finančně i fyzicky⁸¹.

3.2.7.1 Respekt starším

Jak již bylo několikrát zmíněno, úcta ke starším, která je projevována prostřednictvím správného chování, a poslouchání rodičů a všech starších osob i mimo rodinu a klan, je jedním ze základních pilířů hmongské kultury. Tato úcta se projevuje nejen ke starším žijícím, ale také již mrtvým předkům. Předkové hrají významnou roli v životě Hmongů nejen jako generační linie klanu (Budilová 2007: 5), ale v důsledku dobrého chování a reprezentace rodiny a klanu před ostatními, aby předci mohli být hrdi.

Respondenti svůj vztah k rodičům popisovali bez výjimky absolutně shodně. Rozdíl byl patrný pouze v interpretaci tohoto vztahu, která byla ovlivněna skrze věk respondentů. Starší jedinci mluvili v první řadě o svém vztahu k rodičům a zaměřovali se více na ně, oproti tomu mladší respondenti uváděli ve vztahu první sebe a svůj pohled na vztah k rodičům, o opačný pohled zájem neprojevovali. Věk hrál roli i v pohledu na rady a připomínky rodičů vůči dětem. Zatímco starší respondenti projevíli zájem a rodičovské rady hodnotili jako velmi cenné, mladší jedinci tyto rady vnímali spíše jen pokus o výchovu ze strany rodičů atd. Respondenti uváděli, že byli k poslušnosti vůči starším a rodičům vychováváni, což odpovídá souladu jejich odpovědí a jejich pohledu na dané téma. Shodně respondenti považují rodiče za autoritu hodnou následování, které je potřeba prokazovat veškerý respekt

---

⁸¹ Dle tradice by tito měli žít v jednom domě, mělo by jim být vařeno, práno atd., což je řazeno mezi povinnosti snachy.

pro jejich věk a životní zkušenosti. Jsou považováni za průvodce a rádce, kteří se snaží o to nejlepší pro své děti. Jediný tlak, který respondenti pociťují ze strany svých starších a rodičů je tlak na vzdělání a nutnost se vdát či oženit. Ačkoli respondenti mluvili o respektu a poslouchání rodičů, rady rodičů považují pouze za doporučení, jak se s určitými věcmi vyrovnat. Respondenti vypovídali o své individualitě a možnosti se sami rozhodovat, bez donucení či jiných působících tlaků. Dotazovaní uvedli, že si o svém životě rozhodují sami.

*„Rodiče jsou rodiče a budou dělat to, co dělají. Je to vlastně nevyhnutelné, protože na rodiče by se mělo nahlížet jako na životní mentory. A co se týče rozhodování, záleží na každém jednotlivci, jaké to rozhodnutí bude.“*⁸² (žena, 24 let, USA)

*„Byl jsem vychován k tomu, abych poslouchal své starší, a tak je poslouchám. Nenechávám je, aby za mne rozhodovali a oni se o to ani nesnaží. Je to spíše forma rady než donucení. Můj otec nám vždy říkával, abychom se dobře učili, abychom mohli být právníky, doktory a inženýry.“*⁸³ (muž, 23 let, USA)

*„Ano, poslouchám je, ale také dělám svá vlastní rozhodnutí. Občas zažívám dost velký tlak, ale snažím se dělat to, co si myslím, že je pro mne dobré. Mí rodiče mne nenutí, abych se brzy oženil, ale přáli by si to. Řekl bych, že hmongští rodiče mohou být rozdílní i podobní, každý vychovává své děti po svém.“*⁸⁴ (muž, 19 let, USA)

---

⁸² „Parents are parents and they will do what they do. Indeed it is inevitable because you should see them as a mentor to life. As far as making decisions, it is upon yourself as the individual to choose whatever it is that you want to choose.“

⁸³ „I was taught to always listen to your elders so yes, I do listen to them. I do not let them make decisions for me and they are not that pushy at all. It's more like giving advice rather than forcing something on us. My always told us to study hard to become lawyers, doctors and engineers.“

⁸⁴ „Yes, I do listen to them and I do make some decisions for myself also. I do get a lot of pressure, but I try to do somethings that I believe is right for myself. My parent are not pushing me to get marry soon, but they do want me to get marry too. I would say, Hmong parents can be different or similar, they have their own ways to raise their kids.“

3.2.7.2 Příbuzenství a klany

Hmongská společnost je založena na pevně daných a strukturovaných vazbách, která jsou tvořena rozdílnými klany a vztahy mezi těmito odlišnými klany, a současně na rodinách v klanech a vztazích mezi nimi. Hmongové se odlišují na modré, bílé, zelené a pruhované. Diference mezi nimi je prokazována skrze různé dialekty hmongského jazyka, barvy odrážejí různé barevné oblečení nošené při slavnostech a ceremoniích. Na tomto příkladu je možné spatřit sociální význam oblečení (Sahlins 2000: 177; Bowie 2008). Klany se odlišují jmény, kdy každý klan má své specifické jméno, které funguje na bázi exogamie. Členové stejného klanu, tedy stejného jména se nesmí vzít a založit spolu rodinu, ať již jsou skutečnými pokrevními příbuznými, či pouze příbuznými po jméně. Platí zde pravidla exogamie jako u segmentovaných descendenčních liniích (Skupnik 2010: 93). Tato příbuzenská konexe po jméně by měla zajistit vzájemnou solidaritu a navázání příbuzenských vztahů u rodin stejného jména⁸⁵.

Všichni respondenti se shodli, že znají pravidla, která se týkají příbuzenství dle jména, ale odlišně k nim přistupují. Jedna skupina potvrdila, že jiné Hmongy, které sice nikdy v minulosti nepotkali, ale jsou stejného jména, považují za své příbuzné, a to bez výjimek. V rámci tohoto příbuzenského vztahu může být vznesena žádost o pomoc či podporu, respektive by měl nastat pocit vzájemnosti a oboustranné pomoci, když je toho zapotřebí. Z výzkumu vyplynulo, že tito respondenti dodržují pravidlo exogamie, a s příbuznými stejného jména by nikdy nemohli utvořit pár. Druhá skupina respondentů naopak Hmongy se stejným jménem nepovažuje za své příbuzné a nevidí ani důvod, proč by tomu tak mělo být. A nevidí ani důvod, proč by měli dodržovat pravidlo exogamie, naopak vypověděli, že jsou schopni mít vztah s někým stejného jména.

---

⁸⁵ Viz kapitola Kultura Hmongů

„Když potkáte někoho se stejným příjmením, jste považováni za příbuzné, ať to je či není pravda. Nemůžete se stýkat či vdát za někoho se stejným příjmením. Taková jsou pravidla.“⁸⁶ (žena, 37 let, USA)

„Jste příbuzní, stůj co stůj.“⁸⁷ (muž, 19 let, USA)

„Ne, nepřemýšlím, zda jsme spolu příbuzní, protože pokud je nám známo, příbuzní nejsme. Máme stejné příjmení, ale o rodinnou příbuznost se nejedná.“⁸⁸ (muž, 19 let, USA)

„Nemyslím si, že bychom měli být automaticky příbuzní pouze proto, že máme stejné příjmení. Myslím, že to v tomto směru Hmongové trochu přehánějí. Nemám problém mít vztah s někým, kdo má stejné příjmení, pokud to ovšem nejsou přímí nebo vzdálení bratřenci.“⁸⁹ (žena, 18 let, USA)

„Stává se to poměrně často, ale pokud k tomu dojde, tak nepředpokládám, že bychom byli příbuzní. Ptáme se však, kdo jsou naši příbuzní, a snažíme se dopátrat propojení.“⁹⁰ (muž, 23 let, USA)

Díky historickým událostem druhé poloviny dvacátého století v jihovýchodní Asii⁹¹, byly mnohé rodiny rozděleny a od té doby žijí odděleně. V rámci výzkumu bylo ze zajímavosti zkoumáno, zda tito již vzdálení příbuzní mezi sebou stále udržují kontakt, a když ano, tak jakým způsobem a kdo z rodin tento kontakt udržuje nejvíce.

---

⁸⁶ *If you meet someone with the same last name they consider your relative, whether or not you can not dated or married anyone with the same last name. its the rule“*

⁸⁷ *„They are your relative no matter what ... .“*

⁸⁸ *„No, I don't think whether he or she is my relative or not, because we are not related by any history or information. We have the same last name, but we are not related in family way.“*

⁸⁹ *„ ... just because we have the same last name, i believe we are not automatically related. that is why i think the hmong culture sometimes push it too much. ... dating someone who has the same last name is no problem for me, of course, unless they are like first or second cousins.“*

⁹⁰ *„It does happen quite a lot but when it does, I do not assume that they are relatives. We do however ask who our relatives are and try to make the connection.“*

⁹¹ Viz kapitola o historii Hmongů

Na základě výzkumu je patrné, že mladší generace neudrží tak rozsáhlé a pevné vztahy se vzdáleným příbuznými, i přesto že o soudržnosti hovoří, ve skutečnosti se o její udržení přímo nesnaží. Odkazují na to, že jsou to zejména jejich rodiče, kteří udržují tyto kontakty, zatímco oni osobně se stýkají a mluví pouze se svými příbuznými, kteří se nacházejí v rámci stejného kontinentu, respektive, kteří se nacházejí také ve Spojených státech amerických. Pouze tři respondenti uvedli, že konkrétně oni se snaží o udržení kontaktu, a to s rodinami v Laosu, Thajsku, Austrálii a Francii. Komunikují spolu telefonicky, nebo přes komunikační zařízení jako je Skype či jiné webové kanály.

„Občas svým vzdáleným příbuzným zavolám. Většina z nich žije v Kalifornii a mluví jak hmongsky tak anglicky.“⁹² (muž, 23 let, USA)

„Ne, jsou to spíš naši starší a rodiče, kdo s nimi mluví. Pokud spolu mluvíme, mluvíme hmongsky.“⁹³ (muž, 19 let, USA)

„... Já ne, ale moji rodiče ano. Jsou z Laosu ... a mluví spolu hmongsky.“⁹⁴ (žena, 18 let, USA)

„Ano, jsem v kontaktu se svými příbuznými v Austrálii a ve Francii, a to například přes Skype nebo Twitter.“⁹⁵ (žena, 24 let, USA)

3.2.8 Role genderu

Gender a genderové role se u Hmongů projevují prostřednictvím určitých povinností chlapců a dívek, a očekáváními na ně kladenými na

---

⁹² *„I do occasionally call my distant relatives. Most of them reside in California and they speak Hmong and English.“*

⁹³ *„No, it is mainly our elders and parent who do. If we do speak it is in Hmong.“*

⁹⁴ *„... not me, but my parents do, they are from Laos. ... they all speak hmong.“*

⁹⁵ *„Yes, I am in contact with my relatives ... with Australian families and French families , ... how? By skype and Twitter for example.“*

základě společenských a kulturních zvyklostí a tradic. To jaké budou žena či muž mít postavení záleží na výchově dané skupiny, to je například zapříčiněno tím, že žena náleží do domácí sféry (Bourdieu 2000: 28) Dívky jsou tradičně vychovávány pro „lehké“ práce v domě a jsou vázány ke starosti o „teplo domova“ a výchovu dětí. Je od nich očekáváno, že budou provdány a odejdou do manželovy rodiny, čímž přetrhají vazby se svou původní rodinou. Jsou povinny se starat o chod domu manželovy rodiny. Zatímco chlapci jsou tradičně vychováni jako ti dominantní, kteří se musí postarat o chod rodiny a její finanční zabezpečení. V rámci rodinného stromu je na ně vyvíjen silnější tlak, jelikož jsou nositeli jména rodiny a jsou povzbuzováni ke studiu a více společenskému životu před svatbou, než na ně dolehnou povinnosti spojené s rodinnými vazbami. Toto rozdělení rolí připomíná přirovnání, že žena je jako příroda a muž jako kultura (Ortner 1998: 93-94). Ženy v hmongské společnosti mají zdánlivě mnohem podřadnější role než muži, ovšem i ženy mají svou společenskou hodnotu. Zatímco muž zajišťuje rodinu zvenčí a leží na něm tíha rozhodování, žena se stará o chod rodiny zevnitř, zejména po psychické a emocionální stránce.

Respondenti často předtím, než začali vysvětlovat role mužů a žen a jeho projev v hmongské kultuře, poznamenali, že pohlaví má silný vliv v mnoha jiných kulturách a různé role muže a ženy se projevují v každé společnosti. To, že se jedná o obecně rozšířený názor o ženských, tj. domácích a mužských, tzn. kariérních rolích, potvrzuje i Oakley (Oakley 2000: 140). Současně potvrdili, že v rámci tradiční hmongské kultury stále toto rozdělení genderových rolí v rodině platí, ale současně poznamenali, že v současnosti jsou již i dívky podporovány ve studiu a posílány do škol, kde mohou dosáhnout vysokého vzdělání. Rovnost v otázce vzdělání byla dávana do kontextu s životem a vlivem americké kultury. Z výzkumu vyplynulo, že dochází k jisté emancipaci žen, což bylo zmiňováno převážně respondentkami. Zároveň dochází k jednostranné výměně rolí, kdy i muži vykonávají z pohledu Hmongů tradičně ženské práce, jako je praní prádla a

vaření. Většinou bylo ovšem zaznamenáno, že stále platí rozdělení role žen a mužů v domácnosti. Muž vykonává fyzicky náročné práce, měl by zajišťovat finance a hmotné zajištění rodiny. Ženám jsou připisovány domácí práce, jako je příprava jídla a úklid domu, zároveň by se měly starat o výchovu potomků.

I přes vliv moderního světa ženy v rámci významu rolí v rodině vyššího statusu nenabývaly. Ač jsou více podporovány ve studiu a kariérním životě, jsou ceněny a o rodinu a rodiče se musí, jak je vyžadováno staršími, starat mužští potomci. Od dívek se očekává provdání a odchod k rodině manžela.

„Sexismus je v hmongské kultuře značný. Chlapci jsou před dívkami upřednostňováni, protože se od nich očekává, že se později budou starat o své zestárlé rodiče. Kdyby měli rodiče rozhodnout, zda nechají studovat syna nebo dceru, volili by chlapce. Taková je realita. Nicméně žijeme v Americe, kde jsou příležitosti na každém rohu. Dívky se stávají nezávislými s pomocí svých rodičů i bez ní.

... Ano, jsou kladeny různé nároky. I když jsme jako skupina za posledních 30 let, co jsme ve Spojených státech, hodně pokročili, stále je velký počet hmongských rodin, které věří, že žena má své místo doma a je to právě muž, kdo se stará o finanční zajištění své rodiny.“⁹⁶ (žena, 28 let, USA)

„V každé kultuře se předpokládají genderové role, ale hodně se to mění. Ženy se stávají živitelkami a muži vaří a uklízejí.“⁹⁷ (žena, 24 let, USA)

„Všechny děti ve Spojených státech jsou vedeny k tomu, aby se učily a byly úspěšné v americké společnosti. Od chlapců se očekává, že se budou

---

⁹⁶ „Sexism is very prominent in the Hmong culture. Boys are valued above the girls because they are expected to care for parents in old age. If parents had to choose between their son or daughter to send off to school, they would send the son. That is reality. However, we are living in America, where opportunity is at every corner. Girls are becoming independent with or without the help of their parents. ... yes, there are different expectations. Although we have progressed as a group in the last 30 odd years that we've been in the US, there are still many Hmong families who believe a woman's role is in the home and it is a man's role to provide financial stability for his family.“

⁹⁷ „In any culture, it is expected to be gender roles, however, a lot of that is changing. Women becoming the bread winners, men, cooking and cleaning....“

*starat o rodinu a budou ji podporovat, zatímco ženy by měly vykonávat domácí práce a starat se o děti. Ženy také mohou budovat kariéru.*⁹⁸(muž, 19 let, USA)

*„Rozdíly mezi chlapci a dívkami jsou v tom, že chlapci jsou většinou vedeni k tomu, aby se starali o rodinu prováděním těžších prací kolem domu a také aby udrželi rodinu pohromadě. Dívky se většinou učí vařit, uklízet, starat se o děti atd. – zkrátka ty lehčí práce. Když se také dívka vdá, přestává být součástí rodiny a stává se součástí rodiny svého manžela.*⁹⁹ (žena, 37 let, USA)

Ačkoli vzrůstající rovnost v otázce vzdělání byla potvrzena mnoha respondenty, rovnost ve věci kategorizace rolí pracovních byla uvedena pouze dvakrát.

*„Všichni dělají vše. Moje domácnost není genderově založena.*¹⁰⁰ (muž, 29 let, USA)

3.2.9 Náboženství

Náboženství hraje v hmongské společnosti velmi důležitou roli. Vychází z animismu, víry v duše v předmětech, zvířatech a lidech, a z uctívání duchů předků. Součástí projevu náboženské víry je nejen určitá představa světa, který je ovládaný nejvyšším bohem a který se skládá z reálné a neviditelné sféry, ve které se nacházejí dobří a zlí duchové. Významnou roli hrají rituální

---

⁹⁸ „All children in the US are to pursue an education and learn to be successful in American society. Boys are expected to take care of the family and support it; while women should take care of household matters and children. Women can get a career too.“

⁹⁹ „The difference for boys and girls are ... boys usually learn how to take care off the family by doing the hard work, such as, fix the house work outside and does all the havy work. Also learn to keep the family together. Girls usually learn how to cook, clean, take care of children and ect... you know... easy work inside the house. ... Also when a girl get married she no long belong to the family. She belong to her husband family.“

¹⁰⁰ „Everybody does the same job no matter. My household is unbiased in gender.“

obřady a šamanistická praxe. Hmongská víra by měla být neoddělitelnou součástí hmongského způsobu života.

Z výzkumu vyplynulo, že většina dotazovaných Hmongů cítí silný odkaz k předkům a hmongské náboženství vidí jako jeden z hlavních prvků identifikace Hmongství.

„Já nevnímám hmongství jako náboženství, ale jako způsob života.“¹⁰¹
(muž, 19 let, USA)

„Ano, jsem nábožensky založený. Vyznávám hmongské náboženství a věřím v úctu k předkům. Myslím si, že hmongské vyznání je pro mé etnikum velmi vzácné, protože je to to jediné, co nám z toho, kdo jsme, zbylo. My Hmongové nemáme žádnou zemi, žádnou půdu a náboženství, kultura či tradice jsou to, co nás definuje. Poznávat naše náboženství a kreativně o něm přemýšlet je úžasné.“¹⁰² (muž, 19 let, USA)

Menší počet dotázaných odpověděl, že jejich víra v hmongské náboženství jim přijde limitující. Respondenti věří v boha, ale neřídí se praktikami ani doporučeními. Stále se ale identifikují jako Hmongové a dle jejich slov se aktivně participují na hmongské kultuře. Ojedinělým příkladem byla respondentka, která se identifikovala jako nevěřící, ale stále praktikující šamanistické rituály.

„Hmongskou kulturu mám ráda, ale vzhledem k tomu, že patřím k mladší generaci, tak je spousta věcí, se kterými nesouhlasím a dělám je po svém. I tak ale svou kulturu a všechny kolem sebe respektuji. Nehodlám

¹⁰¹ „I do not see Hmong as a religion, it is a way of life.“

¹⁰² „Yes, I am religious. I am really into Hmong religion and I do believe in worshipping my ancestor ... I find it that my Hmong religion is very precious to my ethnic because it's what we have left to know who we are. Us Hmong people have no country, no land, and what still defines us is our religion/culture/traditions. Our religion is very amazing to know about and creative to understand.“

*konvertovat, ale zároveň zatím se svou kulturou nedržím krok.*¹⁰³ (žena, 18 let, USA)

*„Ne, nejsem nábožensky založená, ale provádím některé šamanské rituály, protože se to váže k mé kultuře.“*¹⁰⁴ (žena, 28 let, USA)

V rámci nastudované literatury bylo zjištěno, že s příchodem Francouzů do Indočíny započala i christianizace tamějšího obyvatelstva, mezi nimi i Hmongů. Tři respondenti uvedli, že jsou křesťané a že již jejich rodiče byli křesťané, kteří konvertovali ke křesťanství v Thajsku nebo Laosu, ale stále se identifikují s hmongskou kulturou.

*„Narodil jsem se jako křesťan a otevřeně se k tomu hlásím.“*¹⁰⁵ (muž, 29 let, USA)

V rámci hmongské víry v nadpřirozený a reálný svět, který obývají transcendentní bytosti zlých a dobrých duchů, je součástí každodenního života Hmongů pověrčivost. Z výzkumu vyplynulo, že většina respondentů je pověrčivých, ale způsoby, kterými se vyhýbají vlivu zlých duchů, se mezi nimi lehce liší. Celkově hlavním způsobem, jak se vyhnout zlým duchům, je nepřivolávat je špatným chováním a vysmíváním se druhým, respektovat ostatní, konat dobro, nerušit mrtvé a mít amulety v domě, ale i při sobě. V hmongské kultuře je důležitým prvkem morálka a sebeovládání.

*„... Snažit se nedělat věci, které by mohly přivolat zlé síly, je to jediné, co se dá dělat. Když rosteme, učíme se, co bychom neměli dělat.“*¹⁰⁶ (muž, 19 let, USA)

---

¹⁰³ *„I love the Hmong culture, but because I'm the young generation there are some things i don't agree with and do some on my own, but I respect my culture and everyone around me. I will not convert, but I am also not up to date with my own culture.“*

¹⁰⁴ *„No, I am not religious, but I do practice certain rituals of shamanism because they are closely tied to culture.“*

¹⁰⁵ *„I am open Christian and was born into it.“*

„Já jsem hodně pověřčivý. Abych se vyhnul zlým silám, mám kolem sebe několik amuletů. Ve svém domě mám jeden od své prarabaty, který mi dala než jsem narukoval do Iráku. Jeden mi dala tchýně, je to kámen pro štěstí a obrázek mnicha. Mám ho pověšený na zpětném zrcátku, aby mne uchránil před zlými duchy a abych neměl dopravní nehodu. Mám ještě spoustu dalších, jak jsem řekl, jsme velmi pověřčivý. (smích)“¹⁰⁷ (muž, 23 let, USA)

V otázce náboženství se všichni respondenti považovali za Hmongy žijící a participující se v hmongské kultuře, ať již odpověděli, že věří v nadpřirozený svět nebes a duchy předků, nebo jsou křesťany. V případě pověřčivosti bylo možné zaznamenat vliv nevíry v hmongský nadpřirozený svět. Z pěti případů respondentů, kteří nejsou pověřčiví, byli dva křesťané a dva nevěřící úplně.

„Ne nejsem pověřčivá. Něco mi říká, že se mi nic nestane.“¹⁰⁸ (žena, 18 let, USA)

3.2.10 Proměna identity

Z výzkumné skupiny čtrnácti respondentů byly na asijském kontinentu, respektive v Thajsku, narozeny tři respondentky, z nichž jedna s rodinou emigrovala do Spojených států amerických. Ostatních jedenáct respondentů bylo narozeno ve Spojených státech amerických, a to jako druhá generace imigrantů. Tito respondenti vyrůstali v prostředí majoritní americké kultury,

---

¹⁰⁶ „... keeping away from bad forces is the only thing to do, and avoid doing anything that can cause it. We learn not to do things as we grow up and are taught.“

¹⁰⁷ „I am very superstitious ... to avoid those bad forces, I keep several amulets around me. I have one in the house that was given to me by a great aunt. It was given to me before I deployed to Iraq. I have one that my mother in law gave me. It contains a lucky stone and a picture of a monk. I keep it hanging on my rear view mirror as to keep away bad spirits and stay out of car accidents. ... And I have several other ones, I told you I am very superstitious (smích)“

¹⁰⁸ „No I am not ... there is something in my mind telling me there is nothing bad going to happen to me.“

kteřá byla kařždodenní součástí jejich řivota. Jak již bylo výře zmíněno, jejich rodiče se asimilovali pouze ojediněle, převážně řijí v separovaných hmongských komunitách, přičemř pouze malá část těchto rodičů, prvních hmongských imigrantů, se naučila anglicky. Ovlivnění americkou kulturou jsou hlavně potomci těchto přistěhovalců, respondenti výzkumu.

Z porovnání s teoretickou částí popisu hmongské identity, která je tvořena na základě hmongské kultury, historie, rodinného a klanového systému, stejně jako genderového rozdělení rolí, a s pohledem mikro analýzy, vplynuly určité závěry ohledně změn v chápání a projevu u mladší generace Hmongů řijících v USA i Thajsku.

Z komplexního pohledu výzkumu rozhovorů vplynulo, že hmongská identita této mladší generace je formována a ovlivněna třemi sety, které jsou tvořeny třemi vzájemně na sebe působícími kategoriemi. V prvním setu tyto kategorie byly nazvány „všeobecnost“, „modernizace“ a „časovost“. Prostředním a také spojujícím článkem je kategorie modernizace. Tato kategorie a odpovědi zahrnuté do ní jsou přímo ovlivněny všeobecností a časovostí. Modernizace hmongské kultury u mladší generace Hmongů je z velké části způsobena vlivem okolí, tedy majoritní společnosti a působením času. Respondenti většinově odkazovali svou identitu skřze hmongskou kulturu, tradice, jazyk aj., ale současně v rámci rozhovorů představovali svůj svět, který byl silně ovlivněn modernějším západním vlivem. Dva světy, dva vlivy. Respondenti hovořili o rostoucí emancipaci hmongských dívek a řen, o jejich sílící nezávislosti a začínající ztrátě genderového rozdělení rolí v rodinách. Dále z výzkumu vplynulo, že dotazovaní cítí jistý strach ze ztráty hmongské identity, respektive ze ztráty znalosti hmongské kultury a kontaktů, v důsledku odcizení se rodin a řivota mimo hmongskou komunitu. Vypovídali, že ubývá starších, od kterých by se mohli učít. Z kontextu rozhovorů vyšlo najevo, že mladší generace Hmongů neudrřují kontakt se vzdálenými příbuznými ani v rámci kontinentu, natoř mezikontinentálně. S úmrtím rodičů, tedy starší generace udržující tyto vztahy, je pravděpodobný i postupný zánik

vazeb a tím i rozpad rodin a klanových struktur. Druhá skupina respondentů naopak necítí strach ze ztráty identity, či z destruktivního vlivu americké kultury. Dle jejich vlastních slov, narodili se ve Spojených státech amerických a nepovažují americkou kulturu za cizí, je jejich součástí a oni se cítí Hmongy žijícími v rodné zemi, ovšem za svůj domov považují jihovýchodní Asii, respektive Čínu - zemi předků.

Druhá kategorie „časovost“ navazuje na modernizaci. Díky vývoji a modernizaci se mění i pojetí hmongského způsobu života. Čas je referenční jednotka, která je jednou z pilířů Hmongů. S odkazem na výše uvedenou analýzu již nebude odkaz k původu Hmongů znovu rozebírán. V důsledku historických okolností museli Hmongové často migrovat a měnit svůj způsob života, například z nížinných oblastí si zvyknout na horské. Místo tradičních plodin byli nuceni pěstovat opium, zvykat si na nové prostředí nových států aj. Být Hmong má svůj význam skrze minulost, přítomnost i budoucnosti. S vývojem a vlivem jiných společností musí i Hmongové reagovat společně se svou kulturou a životním stylem, respektive skrze druhé definují sebe a své chování.

Kategorie „všeobecnost“ je nazvaná podle reakcí respondentů na některé otázky, referující ke všeobecnosti a generalizací určitých témat a samotného bytí. Respondenti ve svých výpovědích například uváděli komparace s „ostatními“ lidmi na Zemi, a to že v každé kultuře existuje genderové rozdělení rolí, že všichni rodiče na světě radí svým dětem, a že děti rodičům vzdorují. Dále generalizovali hodnotící škálu, otázku dobrého a špatného. Není špatný způsob jak být Hmongem, nebo jak dobře či špatně uctívat předky, hlavní je onen fakt „být“ a uvědomit si svůj postoj „být Hmong“ a rozumět víře, kultuře a životnímu stylu, s čímž se váže druhý set kategorií.

Druhým setem kategorií jsou „zodpovědnost“, „rozumět“ a „aktivity“. Respondenti uváděli a prezentovali své „aktivity“ a znalosti ohledně hmongské kultury a historie, o úctě kterou projevují starším, co dělají a jaké zvyky a

tradice zachovávají. Všechny tyto aktivity se sice mohou naučit „vykonávat“, ale pouze když jim rozumí a chápou je, mohou hmongskou kulturu předat dalším generacím. Není nutné pouze slepě činit, ale „rozumět“, tedy není nutné pouze znát historii, ale chápat její důsledek jakým je provázána s Hmongy. Taktéž prokazovat úctu není pouze symbolický akt, ale vyjádření oddanosti a porozumění systému hmongského života, protože sami respondenti se jednou stanou staršími a budou očekávat starost a péči mladších. Tradice, historie, kultura, jazyk, lidé, nic z toho není trvalé, když se pouze naoko opakuje, ale může přetrvat, když je opravdu žité. Ke kategorii „rozumět“ váže kategorie „zodpovědnost“. Respondenti si uvědomují svou povinnost předat své znalosti dalším generacím, aby hmongská kultura přetrvala přes další generace Hmongů.

Kategoriemi ve třetím setu jsou „lišit se“, „způsob života“, „hrdost“. Být Hmong znamená být unikátní, jedinečný a tím i odlišný. Z výpovědí vyplývalo, že být Hmong, znamená diferencovat se od ostatních etnických skupin, ať již odlišným oblečením, tradicemi, historií aj. Hmongové se chtějí odlišovat a na svou odlišnost jsou patřičně hrdí. Být Hmong znamená žít určitým jiným životním stylem, být si vědom své jedinečnosti a znalostí své kultury, stejně jako si vážit rodinného systému, který je vystavěn na bázi solidarity a vzájemnosti, čehož je důkazem zvyk rodinné příslušnosti po jméně.

4 ZÁVĚR

Práce, jež byla psána na základě kvalitativního šetření s respondenty, které bychom mohli považovat z různých důvodů za zástupce hmongského etnika se snaží nalézt odpovědi na otázky týkající se migrace a integrace Hmongů v současném světě.

Snahou a cílem práce bylo zjistit a popsat potenciální proměnu identity Hmongů v důsledku migrace. Respondenty byli děti imigrantů, kteří přišli z jihovýchodní Asie do státu Spojených států amerických a dvě respondentky byly z Thajska, tedy tranzitní zóny migrace, kam po vietnamské válce většina Hmongů odešla hledat úkryt ze strachu z persekuce vítěznými komunistickými režimy.

V teoretické části bylo poukázáno na historické i současné akademické úvahy ohledně migrace a identity, to vše ukázáno na příkladu konkrétního etnika Hmongů, jemuž je práce věnována. Tato skupina, jejíž kořeny vystopujeme do jihovýchodní Asie, se vyznačuje dlouholetou tradicí migrace, bez státnosti a decentralizace.

Probíhající výzkum, jenž práci doprovázel a byl prováděn kvalitativní metodou polostrukturovaných rozhovorů, se tak soustředil na výše popsanou problematiku hmongské migrace a vlivu nové domoviny na tradiční pojetí hmongské identity.

Bylo zjištěno, že ač se na první pohled může jevit, že hmogská identita je tvořena na základě sounáležitosti k této kultuře, je to spíše sdílený původ a představy o společné jednotné společnosti, co tvoří identitu Hmongů. Jednotná myšlenka původu se objevila v mnoha částech výzkumu a referuje k jednotnému, v historii existujícímu místu, odkud si Hmongové myslí, že pochází. Z výzkumu vyplynulo, že nepanuje absolutní shoda, odkud přesně Hmongové jsou, ale dle všech je jisté, že Hmongové dlouhá léta žili a bojovali na čínském území. Čínu tedy považují z velké převahy za svou domovinu.

Hmongové jsou etnikem bez vlastního konkrétního teritoria, žijí roztroušeni skoro na všech světadílech po celém světě. Tato absence konkrétního území, vede k zamyšlení, jak se Hmongové udržují jako jednotná skupina. Díky analýze bylo vyzkoumáno, že tato absence jednoho teritoria vede k jednotě na bázi představy imaginární jednotné společnosti. Hmongové mají silné vazby solidarity a pocitu vzájemnosti, který je udržuje pohromadě.

Další bod, skrze který se Hmongové definují, souvisí s historií, respektive s orální historií. Díky neexistenci písma byla historie a tradice přenášena pouze orálně, což předpokládá úzký rodinný a klanový vztah, bez kterého by nebylo možné znalosti přenést na mladší generace. Tato mladší generace musí chtít se učit a chtít přenést informace dále, jejich potomkům. S orální tradicí souvisí také jazyk, který má u Hmongů velmi dominantní vliv. Ač Hmongové neměli žádné písemné památky, a hmongský jazyk byl až do padesátých let dvacátého století bez písemné podoby, dokázal se udržet a byl předáván z generace na generaci. Ani v současné době jeho písemná podoba není mezi Hmongy rozšířená a jeho znalost není samozřejmostí, spíše výjimkou.

Posledním velmi silným prvkem, který dominuje u hmongské společnosti je jejich hrdost na to, že jsou Hmongy. Jejich skupina se vyznačuje odlišnostmi, ale hlavně také potřebou se odlišovat a vymezovat vůči ostatním. Sou patřičně pyšní a hrdí na svůj původ, historii, jazyk, na vše co je hmongské a jiné. Tento prvek odlišování se projevuje nejen vůči okolnímu světu, před kterým se všichni definují jednotně jako Hmongové, ale současně se definují i mezi sebou. Hmongové se dělí na několik skupin (bílý, modří, zelení, pruhovaní), které ač mezi nimi panuje pravidlo exogamie, si stále udržují určité odlišnosti. A zároveň se ještě odlišují dle klanů. Vymezit se vůči druhým je tedy silně zakořeněno již v hmongských tradicích a sociální struktuře společnosti.

Výše uvedené atributy, skrze které je možné nahlížet na hmongskou identitu překonaly i vliv a dopad migrace. V současnosti je důležité, aby mladší generace nebyly příliš ovlivěny majoritní kulturou, která může být hrozbou hmongské identity. Starší generace hmongských imigrantů zůstala z velké míry neovlivěna novou destinací, ale druhá generace již narozená v nové společnosti může být orhožena a tím ohrožuje i etnickou skupinu hmongů. Z výzkumu vyplynulo, že tato generace se ovšem necítí ohrožena a svou hmongskou identitu prezentují s hrdostí, ve které chtějí pokračovat. Tento závěr je platný pouze na skupinu respondentů, která byla z valné většiny ze Spojených států americký. Bylo by zajímavé udělat výzkum celosvětově, najít skupiny Hmongů i v ostatních světadílech, například Austrálii, Evropě a jižní Americe, a zjistit tak, jak moc ovlivnila tamější kultura hmongskou identitu na jiném geografickém místě.

5 SEZNAM LITERATURY

Anderson, Benedict. 2008. Představy společenství: úvahy o původu a šíření nacionalismu. Nakladatelství Karolinum: Praha.

Appadurai, Arjun. 2006. Fear of Small Numbers: An Essay on the Geography of Anger, in Canadian Journal of Sociology online, online (<http://www.cjsonline.ca/pdf/geoganger.pdf>), 16.4.2013.

Bade, J. Klaus. 2005. Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí. Nakladatelství Lidové noviny: Praha.

Bowie, Fiona. 2008. Antropologie náboženství: Rituál, mytologie, šamanismus, poutnictví. Portál: Praha.

Boyle, Halfacree, Robinson. Exploring Contemporary Migration. pearson Prentice Hall: London.

Brettell, Hollifield. 2008. Migration Theory: Talking across Disciplines. Routledge Taylor and Francis Group: London.

Budilová, Lenka. 2007. Přehledové studie: Studium příbuzenství v kontextu sociální antropologické kontextu. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT), online (<http://uloz.to/x4qpWgr/budilova-studium-pribuzenstvi-v-kontextu-socialni-antropologie-pdf>), 10.3.2013.

Castles, Miller. 2003. Age of Migration. The Guilford

Corbin, Juliet M., Strauss, Anselm L. 1999. Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zatoktvené teorie. Sdružení podané ruce: Brno.

Devereux, George. 1975. Ethnic idnetity: Its Logical Foundation and its Dysfunctions, in Sollors, Werner. 1996. Theories of Ethnicity. New York university press: New York.

Eriksen, Thomas Hylland. 2012. Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy. Sociologické nakladatelství: Praha

Fairbank, John F. 1998. Dějiny Číny. Nakladatelství Lidové noviny: Praha.

Gallagher -Thompson, Dolores; Yeo, Gwen. 2006. Ethnicity and the Dementias. Routledge: New York, London.

Giddens, Anthony. 1998. Důsledky modernity. Sociologické nakladatelství SLON: Praha.

Gleason, Philip. 1983. Identifying Identity: A semiotic History, in Sollors, Werner. 1996. Theories of Ethnicity. New York university press: New York.

Hein Jeremy. 2006. Ethnoc origins: The adaptation of Cambodian and Hmong refugees in four American cities. Ruseel Sage Foundation: New York.

Huntington, Samuel P. 2001. Střet civilizací: boj kultur a proměna světového řádu. Rybka Publishers: Praha.

Jenkins, Richard. 1996. Social Identity. Routledge: London, New York.

Keohane, Robert O., Nye, Joseph. 2011. Power and interdependence. Longman: Boston.

Knight, David B. 1982. Identity and Territory: Geographical Perspective on nationalism and Regionalism, in: Annals of the Association of American Geographers, Vol. 72, No. 4 (Dec., 1982), 514-531., online (<http://www.jstor.org/stable/2563201>).

Massey, Douglas S. a kolektiv 2008. Worlds in motion: Understanding international migration at the end of the millennium. Clarendon Press: Oxford.

Messina, Anthony, Lahav, Gallya. 2006. The migration reader: exploring politics and policies. Lynne Rienner Publishers: Boulder.

Mottin, Jean. 1980. History of the Hmong. RungRuangRatana: Bangkok

Nožina, Miroslav. 2010 Dějiny Laosu. Nakladatelství Lidové noviny: Praha.

Oakley, Ann. 2000. Pohlaví, gender a společnost. Portál: Praha.

Olson, James S. 1998. An Ethnohistorical dictionary of China. Greenwood Press: Westport.

Ortner, Sherry. 1998. Má se žena k muži jako příroda ke kultuře? In: Oates- Indruchová, Libora, ed., Dívčí válka s ideologií. Sociologické nakladatelství: Praha.

Park, Robert E. 1928. Human Migration and the Margial man, in Sollors, Werner. 1996. Theories of Ethnicity. New York university press: New York.

Russell, Bernard. 2006. Research methods in anthropology: Qualitative and quantitative approaches. Altamira: Lanham, New York, Toronto, Oxford.

Sahlins, Marshall. 2000. Culture in Practice: Selected Essays. Zone Book: New York.

Skupnik, Jaroslav. 2010. Antropologie příbuzenství: Příbuzenství, manželství a rodina v kulturně antropologické perspektivě. Sociologické nakladatelství

Szaló, Csaba. 2007. Transnacionální migrace: proměny identit, hranic a vědění o nich. Centrum pro studium demokracie a kultury: Brno.

Šatava, Leoš. 2009. Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace. Sociologické nakladatelství SLON: Praha

Thao, Paoze. 1999. *Mong Education At The Crossroads*. Univesity Press America: New York, Oxford.

Thao, Paoze; Yang, Chimenge. 2004. The Mong and the Hmong, In *Mong Journal*, Vol. 1, june, 2004. (<http://www.mong.ws/publications/Mong%20American%20Families%20Article.pdf>).

Trueba, T. Henry, Jacobs, Lila, Kirton, Elizabeth. 1990. *Cultural Conflict and adaptation: the case of Hmong children in American society*. Falmer Press: New York, Philadelphia, London.

Van Gennep. Arnold. 1997. *Přechodové rituály: Systematické studium rituálů*. Nakladatelství Lidové noviny.

Vertovec, Steven. 2009. *Transnationalism*. Routledge: London, New York.

6 YA PO CHA. 2010. INTRODUCTION TO HMONG PEOPLE. MCFRALAND AND COMAPNY, INC., PUBLISHERS: JEFFERSON, NORTH CAROLINA, LONDON.

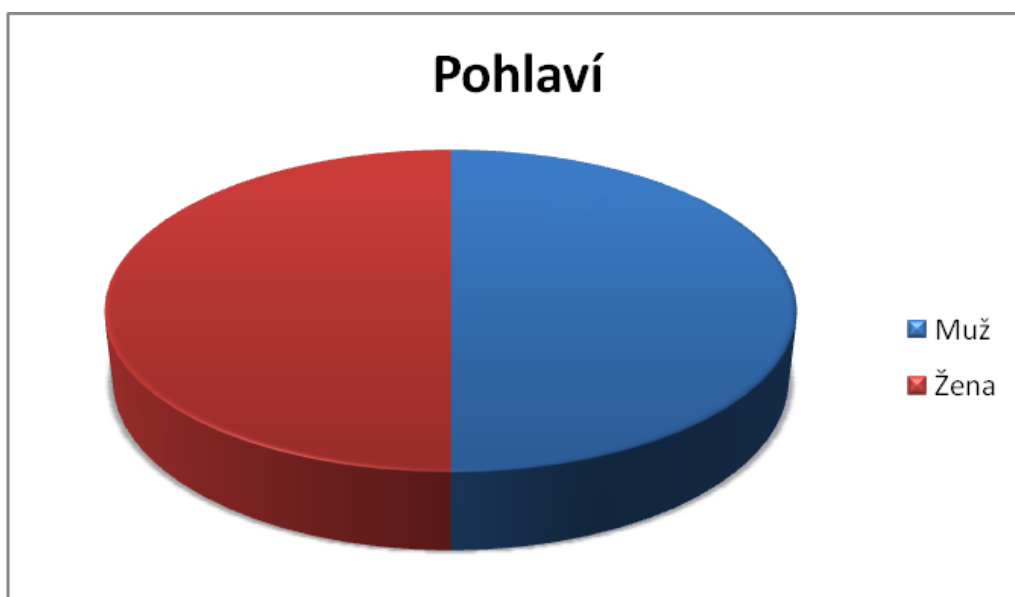
RESUMÉ

In my work I deal with a description of the Hmong ethnic group whose origins come from Southeast Asia, particularly from China. Hmong were previously exposed to violent external pressures, and they were often forced to leave their homes and migrate constantly. The last major migration took place after the Vietnam War when masses of Hmongs left Southeast Asia and went to different parts of the world. The aim was to investigate whether the influence of the majority culture of the countries in which the Hmongs moved, somehow influenced or changed the original traditional Hmong identity. The original definition of traditional Hmong identity I based on knowledge of literature on Hmong ethnic and also on my own experience from visiting Hmong villages in Vietnam.

The survey participated people, actual Hmongs, from the United States by providing interview. These interviews I subsequently analyzed.

The analysis clearly shows that the majority culture means a certain threat for Hmong identity. Younger generations have been born in the new countries and receive prevailing culture. Once the close ties to family and relatives collapse, then will be also stopped transmission of Hmong traditions and then even the awareness of the original Hmong identity will disappear. At present, the need to differentiate themselves from the majority culture and proudness of being Hmong is what keeps Hmong identity alive.

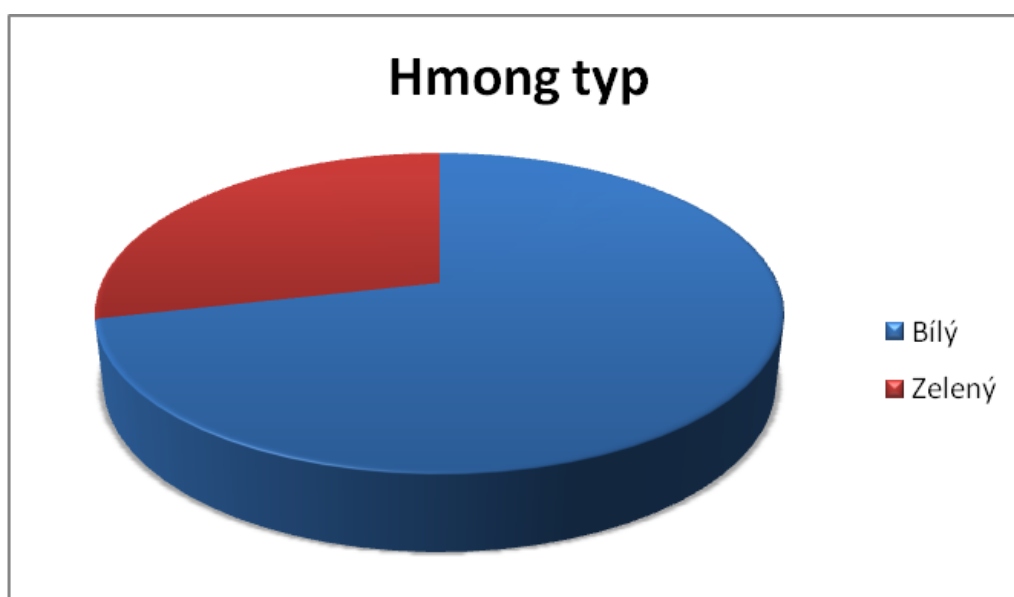
7 PŘÍLOHY

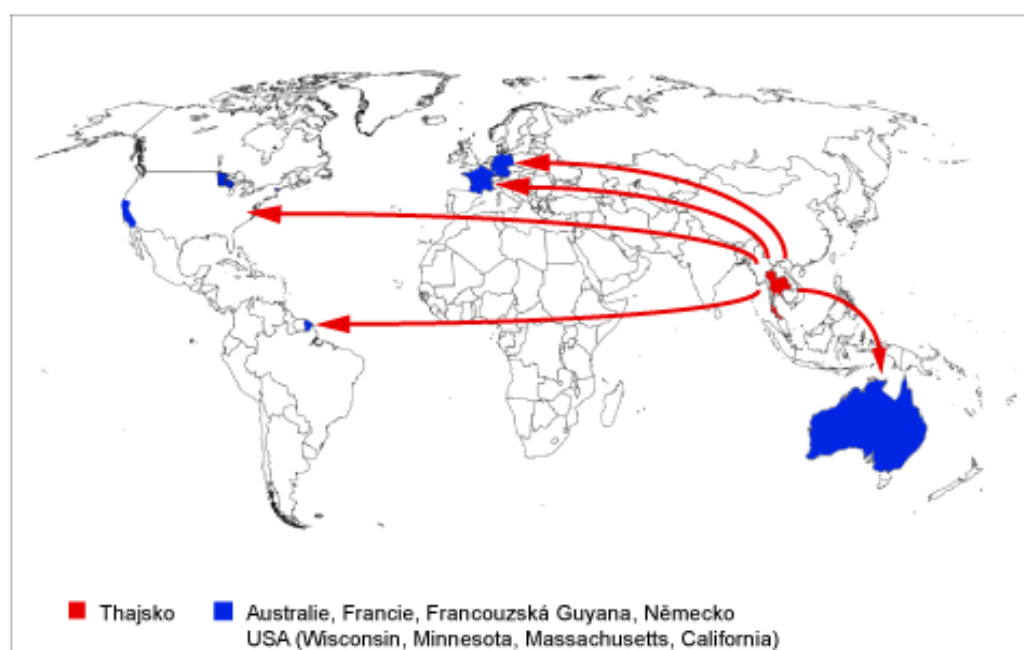
Graf 1: Zastoupení mužů a žen ve výzkumu

Graf 2: Rozdělení respondentů na zaměstnaný, nezaměstnaný nebo student

Graf 3: Rozdělení respondentů podle typu hmongské skupiny

Obrázek 1: Mapa migrace Hmongů od 70. Let

Tabulka 2: Seznam respondentů

Věk	Pohlaví	Pracovní stav	Bydliště	Země původu	Národnost	Etnická skupina	Typ
17	Žena	Nezaměstnaný	USA	USA	Hmong	Vue	Bílý
17	Žena	Student	USA	USA	Hmong	no	Bílý
18	Muž	Student	USA	USA	Hmong	Hmong	Bílý
18	Žena	Student	USA	USA	Asian	Hmong	Bílý
19	Muž	Student	USA	USA	USA	Asian	Bílý
19	Muž	Student	USA	USA	USA	Hmong	Zelený
23	Muž	Zaměstnaný	USA	USA	Hmong	Hmong	Bílý
23	Žena	Zaměstnaný	Thajsko	Thajsko	Thajský	Hmoob	Bílý
24	Žena	Nezaměstnaný	USA	USA	USA	Hmong	Bílý
28	Žena	Zaměstnaný	USA	USA	USA	Hmong	Bílý
29	Muž	Zaměstnaný	USA	USA	Hmong / Čína / Korea	Hmong Hmong	Zelený
30	Muž	Zaměstnaný	Thajsko	Thajsko	Thajský	thai	Zelený
36	Muž	Student	USA	USA	Hmong	Vang	Bílý
37	Žena	Zaměstnaný	USA	Thajsko	Hmong	Hmong	Zelený